

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
**„W REJONIE ULIC HETMAŃSKIEJ, DMOWSKIEGO, POTOCKIEJ
I KOLEJOWEJ” W POZNANIU**

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH
MGR INŻ. ANNA MOCZKO

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE AKUSTYKI
MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA
BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2017 R./ KWIECIEŃ 2018 R.*

*NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNIĄ ZMIANY PROJEKTU MPZP WYNIKAJĄCE Z UZYSKANYCH OPINII

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. Informacje wstępne.....	3
1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	6
2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	6
2.2. Rzeźba terenu	7
2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe.....	7
2.4. Zasoby naturalne.....	8
2.5. Gleby.....	9
2.6. Warunki wodne	9
2.7. Szata roślinna	10
2.8. Zwierzęta.....	11
2.9. Klimat lokalny	12
2.10. Jakość powietrza atmosferycznego	13
2.11. Klimat akustyczny.....	15
2.12. Jakość wód	16
2.13. Obszary cenne kulturowo.....	17
3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	18
4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	19
4.1. Cel opracowania projektu planu	19
4.2. Ustalenia projektu planu	19
4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	21
4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	22
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	22
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ..	23
6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	23
6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne	24
6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	24
6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta	25
6.5. Oddziaływanie na krajobraz	25
6.6. Oddziaływanie na ludzi	26
6.7. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne	27
6.8. Oddziaływanie na klimat lokalny	28
6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny	28
6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe.....	30
6.11. Oddziaływanie na dobra materialne	30
6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.....	30
6.13. Oddziaływanie transgraniczne	30
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	30
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP. 31	31
9. STRESZCZENIE I WNIOSKI.....	31

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Geologia
3. Hipsometria
4. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w latach 2011-2012
5. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego i kolejowego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w latach 2011-2012
6. Dokumentacja fotograficzna obszaru opracowania
7. Projekt mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu, MPU 2017 r. – etap procedury planistycznej – opiniowanie

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu.

Projekt planu miejscowego sporządzany jest na podstawie uchwały Nr V/19/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu.

Obszar projektu planu położony jest na południe od centrum miasta, na terenie Łazarza, obejmuje działki ograniczone ulicami: Klaudyny Potockiej, Hetmańską, Kolejową i Romana Dmowskiego. W granicach planu znajdują się ogrody działkowe, na których znajduje się dużo zieleni urządzonej i altany działkowe. Na jednej z działek zlokalizowany jest budynek mieszkalny. Są też budynki administracyjne należące do ogrodów. W centralnej części obszaru zlokalizowane są nieużytkowane działki, na których rozprzestrzeniła się głównie roślinność ruderalna. Środkiem terenu ogrodów (na przedłużeniu ul. J. Łukaszewicza), od ul. K. Potockiej do skarpy przy ul. Hetmańskiej, przebiega droga gruntowa.

Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt mpzp, przedstawiono na załączniku nr 1 do niniejszej prognozy. Powierzchnia planu wynosi około 6,4 ha.

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*¹. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Zgodnie z art. 46 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*², zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57

¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 1405, tekst jednolity z późn. zm.

² Dz. U. z 2017 r., poz. 1073, tekst jednolity

i art. 58 ustawy, w tym z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem WOO-III.411.179.2015.MM.1 z dnia 22.05.2015 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poznaniu nie przekazał uzgodnienia.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Koczorowska R., *Rozkład podstawowych parametrów meteorologicznych w wybranych punktach miasta Poznania*, w: *Wody powierzchniowe Poznania t. I*, pod red. A. Kanieckiego i J. Rotnickiej, Sorus, Poznań 1995,
- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wyd. Mat.-Przycz., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Seneta W. Dolatowski J., *Dendrologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997,
- *Święty Łazarz*, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 1998 3,
- *Wśród zwierząt i roślin*, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002.
- Wytyczne dotyczące zwalczania rdestowców na terenie Polski, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Biologii i Ochrony Roślin, Katowice 2015 r.

Materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna w skali 1: 1000,
- mapa glebowo-rolnicza,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1988/9,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1992,
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Główny Użytkowy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Mapy warunków budowlanych na głębokościach 1 m, 2 m, 4 m, w skali 1:10 000, ark. Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1, Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych, Przedsiębiorstwo Geodezyjne i Geologiczno-Fizjograficzne GEOPROJEKT, Warszawa, sierpień 2007 r.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073, tekst jednolity),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1987, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1332 tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminie* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1289, tekst jednolity),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1121, tekst jednolity z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. *o Inspekcji Ochrony Środowiska* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1688, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. *w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji* (Dz. U. z 2007 r., Nr 187, poz. 1340),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. *w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym* (Dz. U. z 2011 r., Nr 210, poz. 1260),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. *w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967),
- Uchwała Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. *w sprawie przyjęcia „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”* (M.P. z 2011 r., Nr 40, poz. 451) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. *w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241),
- Uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r. *w sprawie „Programu ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2017-2020, z perspektywą do 2024 roku”*,
- Uchwała Nr LX/927/VI/2013 Rady Miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r. *w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania”* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 21 stycznia 2014 r., poz. 487), w tym *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012* (Część I), AkustiX, Poznań, listopad 2012 r,
- Uchwała Nr LXXX/1210/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 9 listopada 2010r. *w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Hetmańskiej, R. Dmowskiego, J. Krauthofera – Krotowskiego i projektowanej Nowej Opolskiej w Poznaniu* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r., Nr 12, poz. 323).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Uchwała Nr V/19/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 20 stycznia 2015 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu*,
- Uchwała Nr XLIV/758/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 14 marca 2017r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Wolne Tory” w Poznaniu*,
- Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Hetmańskiej, R. Dmowskiego, J. Krauthofera-Krotowskiego i projektowanej Nowej Opolskiej w Poznaniu MPU, Poznań, czerwiec 2010 r./sierpień 2010 r,
- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania., A. Moczko, A. Wieczorkiewicz, J. Zomerska, K. Berezowska-Apolinarska (współpraca w zakresie akustyki), MPU, Poznań, 2012 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,

- Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem Atlasu geologiczno – inżynierskiego Poznania, zespół pod kierunkiem mgr inż. Mirosława Musiatewicza, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, PGI&F „Geoprojekt” Sp. z .o.o, Warszawa, sierpień 2007,
- Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, Poznań (0471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa, 2000 (objaśnienia do mapy),
- Objasnienia do Szczegółowej mapy geologicznej Polski, 1:50 000, arkusz Poznań (471), Chmal R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2016, www.poznan.wios.gov.pl (wg. badań PIG),
- Atlas rozmieszczenia pławów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Opracowanie wykonane ze środków Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013 r.,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2011 r.,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2016 r.,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2017.

Inne źródła:

- wizja terenowa (sierpień 2017 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU, sierpień 2017 r., marzec 2015 r.),
- www.poznan.pios.gov.pl,
- bazagis.pgi.gov.pl,
- www.natura2000.gdos.gov.pl,
- mapa SIP ZGI&KM GEOPOZ,
- geoserwis.gdos.gov.pl,
- geoportal.kzgw.gov.pl.

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru – w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, zasoby naturalne, gleby, warunki wodne, szatę roślinną i zwierzęta, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód podziemnych i klimatu akustycznego oraz wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu oraz jego najbliższego otoczenia.

Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu planu oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz stopień szczegółowości ustaleń projektu planu miejscowego.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu położony na południe od centrum miasta, na terenie łazarza i obejmuje działki ograniczone ww. ulicami. Powierzchnia planu wynosi około 6,4 ha.

W granicach planu znajdują się rodzinne ogrody działkowe: ROD im. O. Kopczyńskiego i ROD im. M. Curie-Skłodowskiej, na których znajduje się dużo zieleni i altany działkowe. Na jednej z działek,

położonych w obrębie ROD im. O. Kopczyńskiego, zlokalizowany jest budynek mieszkalny. Są też budynki administracyjne należące do ogrodów. W centralnej części obszaru zlokalizowane są nieużytkowane działki, na których rozprzestrzeniła się głównie roślinność ruderalna. Środkiem terenu ogrodów (na przedłużeniu ul. J. Łukaszewicza), od ul. K. Potockiej do skarpy przy ul. Hetmańskiej, przebiega droga gruntowa.

Najbliższe otoczenie obszaru projektu planu stanowią:

- od strony wschodniej – teren zieleni urządzonej, dalej ul. Kolejowa, za którą znajdują się tereny kolejowe PKP,
- od strony północnej – teren usługowy oraz tereny zabudowy mieszkaniowej – wielorodzinnej,
- od strony zachodniej – teren Szkoły Podstawowej nr 77 i Gimnazjum nr 51 im. Jana Pawła II i dalej tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- od strony południowej – teren drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego, ul. Hetmańska – stanowiąca element II ramy komunikacyjnej miasta Poznania, za którą znajdują się niezagospodarowane tereny dawnych ogrodów działkowych.

Teren jest obsługiwany komunikacją tramwajową i autobusową z ul. Hetmańskiej.

Obszar opracowania jest uzbrojony w sieć elektroenergetyczną i sieć wodociągową. W ulicach otaczających obszar opracowania poprowadzone są sieci infrastruktury technicznej, takie jak: sieć kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej, kolektor deszczowy, sieć wodociągowa, sieć gazowa, sieć ciepła rozdzielcza i linia kablowa SN. W ulicach tych planuje się jeszcze poprowadzenie kolektora deszczowego i rozbudowę sieci wodociągowej.

Na terenie objętym uchwałą nie ma obowiązującego mpzp. Od strony wschodniej bezpośrednio przy granicy projektu planu przystąpiono do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Wolne Tory” w Poznaniu³. Od południowej strony projekt planu sąsiaduje z obszarem, na którym obowiązuje zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Hetmańskiej, R. Dmowskiego, J. Krauthofera – Krotowskiego i projektowanej Nowej Opolskiej w Poznaniu⁴.

2.2. Rzeźba terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej (Kondracki, 1994) obszar projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu położony jest w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5), w mezoregionie Poznański Przełom Warty (315.52)⁵.

Obszar opracowania położony jest pomiędzy ciągnącą się po jego zachodniej stronie płaską wysoczyzną morenową (uformowaną przez lodowiec) a uformowaną po jego wschodniej stronie, niżej położoną, równiną erozyjną wód roztopowych (stanowiącą formę pochodzenia wodnolodowcowego). Obszar opracowania stanowi fragment wyższego poziomu wodnolodowcowego równiny sandrowej.

Ponieważ rzeźba terenu obszaru opracowania została w znaczący sposób przekształcona przez człowieka obecne rzędne terenu odzwierciedlają wysokości terenu powstałe po naniesieniu na rodzime utwory geologiczne gruntów nasypowych. W pobliżu wysoczyzny morenowej, w najwyższej położonej północno-zachodniej części obszaru opracowania – wzdłuż ul. R. Dmowskiego, rzędne terenu wynoszą około 76,0 m n.p.m. Obszar obniża się stopniowo w kierunku południowo-wschodnim do równiny erozyjnej, osiągając w rejonie zbiegu ulic Kolejowej i Hetmańskiej wartości około 73,0 m n.p.m. Przy czym należy zauważyć, że granica południowa i fragmenty granic południowo-zachodniej i południowo-wschodniej przebiegają u podnóża skarp sztucznie usypanych przez człowieka. Na skarpach tych zostały poprowadzone ulice układu komunikacyjnego miasta – ulica Hetmańska i jej połączenia z ulicami R. Dmowskiego i Kolejową⁶.

Rzeźbę terenu ilustruje załącznik nr 3.

2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

W obrębie obszaru projektu planu występują zróżnicowane warunki geologiczne ukształtowane w różnych epokach i fazach geologicznych.

³ Uchwała Nr XLIV/758/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 14 marca 2017r.

⁴ Uchwała Nr LXXX/1210/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 9 listopada 2010r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r., Nr 12, poz. 323)

⁵ Kondracki J., Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994

⁶ Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb mpzp Poznań – rejon ulic: Hetmańskiej, R. Dmowskiego, J. Krauthofera – Krotowskiego i projektowanej Nowej Opolskiej; oprac. Rybczyński A., Harke G., Poznań, 2004

Naturalna rzeźba przeważającej części obszaru objętego opracowaniem, podobnie jak całego miasta, została ukształtowana w epoce plejstocenu, w fazie poznańskiej zlodowacenia bałtyckiego. Przedmiotowy teren, stanowiący w przeważającej części fragment równiny sandrowej – II wysokiego poziomu sandrowego, powstał w wyniku akumulacji cienkiej, około dwumetrowej, pokrywy piasków i żwirów na tzw. poziomach tarasowych, które stanowią powierzchnie zbudowane w dużej części z glin zwałowych wcześniejszego zlodowacenia Warty⁷.

Na warunki geologiczne obszaru wpłynęła również najmłodsza epoka holocenu. W czasie trwania holocenu, w pasie terenu przy zachodniej granicy obszaru opracowania, jak też na jego południowo-wschodnim fragmencie ukształtowała się dawna dolina rzeczna. Ta forma geologiczna pochodzenia rzecznoego stanowi ślad najprawdopodobniej koryta ciek wódno Górczynka. Na obecność w przeszłości ciek wód wskazuje warstwa namulów piaszczystych den dolinnych⁸.

Z informacji przedstawionych w Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania⁹, zawierającym mapy zalegania gruntów na głębokościach od 1 do 4 m, wynika, że w pasie terenu równoległym do ulicy Hetmańskiej do głębokości 1 m p.p.t. zalegają grunty antropogeniczne w postaci nasypów budowlanych powstałych w trakcie realizacji inwestycji drogowych. W miejscu zbiegu ulicy Hetmańskiej z ulicą Kolejową grunty te zalegają do głębokości 2 m p.p.t. Grunty te występują również od strony ul. K. Potockiej do głębokości 1 m p.p.t., jednak tylko przy jej zbiegu z ulicą R. Dmowskiego oraz przy jej zbiegu z ulicą Kolejową.

Warstwa gruntów nasypowych występuje również na głębokości do 2 m p.p.t. w pasie terenu pomiędzy ul. R. Dmowskiego i przedłużeniem ul. J. Łukaszczyka. Warstwa antropogenicznych nasypów zalega pomiędzy warstwami glin zwałowych będących gruntem rodzimym. Grunty nasypowe są zróżnicowane pod względem składu granulometrycznego i pochodzenia materiału. Nasypy stare są zagęszczone i mogą być dostatecznym podłożem budowlanym, jednak ze względu na ich zróżnicowany skład i wiek (nierównomierne zagęszczenie), w przypadku posadowienia nowych obiektów budowlanych wymagają każdorazowo szczegółowych badań geologicznych. Ze względu na zróżnicowany stan gruntów antropogenicznych, występujące w miejscu ich zalegania warunki budowlane należy uznać za niekorzystne.

W pasie terenu równoległym do ulicy R. Dmowskiego, poza ww. fragmentami terenów przy jej zbiegu z ulicą Hetmańska i z ulicą K. Potockiej, do głębokości 2 m p.p.t.¹⁰ zalegają osady II poziomu sandrowego zbudowane z piasków i żwirów wodnolodowcowych. Głębiej pod nimi zalegają gliny zwałowe. W rejonie występowania osadów wodnolodowcowych poziomów sandrowych warunki budowlane są korzystne ze względu na sprzyjające parametry fizyko-mechaniczne tych gruntów.

Korzystne warunki budowlane – grunty nośne przy jednoczesnym występowaniu wód podziemnych poniżej 2 m – panują na pozostałym terenie obszaru opracowania, ciągnącym się od przedłużenia ul. J. Łukaszczyka do ul. Kolejowej. Na terenie w całym przekroju do głębokości 4 m p.p.t. zalegają gliny zwałowe zlodowacenia Warty, zbudowane z: glin, piasków gliniastych z domieszką pyłów i piasków. Gliny te należą do gruntów spoistych skonsolidowanych. Maksymalna miąższość glin zwałowych dochodzi do 30-40 metrów.

Należy podkreślić, że obszar projektu planu położony jest w silnie zurbanizowanej części miasta, pomiędzy otaczającymi go terenami zabudowanymi i trasami komunikacyjnymi. Przystosowanie samego terenu objętego opracowaniem na potrzeby ogrodów działkowych, w tym lokalizacje altan, budynku mieszkalnego, budynków administracyjnych, niezbędnej infrastruktury technicznej, alejek i drogi, jak też dostosowanie podłoża do upraw ogrodowych i sadowniczych, spowodowały na całym obszarze opracowania przekształcenia przypowierzchniowej warstwy gruntu, w tym również wytworzenie powierzchniowej warstwy gruntów antropogenicznych.

Budowę geologiczną analizowanego terenu ilustruje załącznik nr 2.

2.4. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych i zarejestrowanych złóż surowców mineralnych¹¹. Cały analizowany obszar znajduje się również poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

⁷ objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000, arkusz Poznań (471), Chmal R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997

⁸ jw.

⁹ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r.

¹⁰ jw.

¹¹ baza.pgi.gov.pl

2.5. Gleby

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, w przeszłości w obszarze opracowania występowały grunty orne klasy IIIa (kompleks pszenno-dobry lub rzadko żytni bardzo dobry, pszenno-żytni).

Urbanizacja terenu spowodowała, że na obszarze opracowania – ulokowanym na południe od centrum miasta Poznania – powstały gleby o niewykształconym profilu – gleby antropogeniczne i zgodnie z „Atlasem geochemicznym Poznania i okolic”¹² są to gleby alkaliczne (pH > 7,4). Alkaliczność tych gleb należy wiązać z opadami alkalicznych pyłów emitowanych przez zakłady przemysłowe oraz znacznym udziałem zanieczyszczeń pochodzących z materiałów budowlanych z wysoką zawartością wapnia (gruzu, tynku, farb itp.).

Gleby w obszarze opracowania powstały na skutek specyficznych przekształceń wynikających z użytkowania terenu jako ogrodów działkowych (w tym realizacji w ich granicach altan działkowych, budynku mieszkalnego, budynków administracyjnych, niezbędnej infrastruktury technicznej, ogrodzeń, alejek, drogi itp.). Każdorazowo w przypadku realizacji ww. inwestycji dokonywano przemieszczenia pewnych ilości mas ziemnych, przemieszczania wierzchnich warstw gleby, zniszczenia warstwy próchnicznej, jak również wprowadzania do podłoża materiałów takich, jak np.: żwir, piasek, gruz. Opisane działania przyczyniają się do istotnych zmian właściwości fizykochemicznych gleby, w tym zmian zauważalnych zwłaszcza w zakresie stopnia przepuszczalności gleb oraz tempa infiltracji wód opadowych i roztopowych.

Gleby antropogeniczne wykazują niekiedy obecność zanieczyszczeń chemicznych, takich jak metale ciężkie oraz węglowodory wielopierścieniowe. Ich obecność w glebie spowodowana jest głównie emisją zanieczyszczeń z ruchu komunikacyjnego i kumulowaniem się tych substancji w warstwach gleby w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych.

W przypadku, gdy grunty antropogeniczne są silnie zanieczyszczone szczególnie zaznaczają się w nich podwyższone pola koncentracji szeregu pierwiastków, określane jako anomalie geochemiczne. W obszarze opracowania występują właśnie takie, nakładające się na siebie, obszarowe anomalie geochemiczne, przejawiające się podwyższonymi poziomami: ołowiu (Pb > 37 mg/kg), miedzi (Cu > 18 mg/kg), baru (Ba > 101 mg/kg) i cynku (Zn > 110 mg/kg)¹³.

Należy też wspomnieć, że zmiany właściwości gleb dokonywane są również podczas prowadzenia różnorodnych upraw ogrodniczych. Zmiany te zachodzą niezależnie na wielu pojedynczych ogródkach. Zatem przystosowywanie gleby do potrzeb siedliskowych określonych gatunków uprawianych roślin (użytkowych czy też ozdobnych) np. poprzez wprowadzanie specyficznych podłoży (humusu, kory itp.) dodatkowo wpłynęło na zmiany naturalnych właściwości fizykochemicznych i mikrobiologicznych gleby w obszarze opracowania.

2.6. Warunki wodne

Na obszarze projektu planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie występują wody powierzchniowe pochodzenia naturalnego, tj. cieki czy zbiorniki wodne. Obszar projektu mpzp położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579).

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar położony jest w dorzeczu rzeki Odry w zlewni II rzędu rzeki Warty. Równoleżnikowo przez centralną część obszaru opracowania przebiega dział wodny III rzędu. Północna połowa terenu należy do zlewni kolektora Śródmieście natomiast południowa połowa terenu do zlewni Górczynki.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na Mapie hydrograficznej,¹⁴ na obszarze objętym projektem mpzp pierwsze zwierciadło wód podziemnych (wody gruntowe) występuje na głębokości od 2 do 5 m p.p.t. Zwierciadło wód gruntowych ma charakter swobodny, podlegający wahaniom sezonowym, a zasilanie odbywa się głównie poprzez bezpośrednią infiltrację wód opadowych.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie hydrogeologicznej¹⁵, część południowo - zachodnia obszaru przedmiotowego projektu mpzp zlokalizowana jest w obrębie jednostki hydrogeologicznej 5aQII/Tr. Głównym użytkowym poziomem wodonośnym tej jednostki jest poziom międzyglinowy górny, zbudowany z piasków i żwirów fluwioglacjalnych, o miąższości od 5 do 20 metrów (średnio 9,5 m). W obszarze opracowania miąższość tego poziomu mieści się w granicach od 2 m do 10 m. Zwierciadło wody występuje najczęściej na głębokości od 5 do 15 m p.p.t. Zasilanie

¹² Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005

¹³ jw.

¹⁴ Mapa hydrograficzna w skali 1:50000, ark. N-33-142-B MOSINA

¹⁵ Mapa hydrogeologiczna w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

tego poziomu następuje w wyniku przesączania się wód z położonego wyżej poziomu wodonośnego lub też poprzez infiltrację wód opadowych i roztopowych przez nadkład gliniasty. Należy zauważyć, że poziom ten charakteryzuje się wysokim stopniem zagrożenia zanieczyszczeniem z uwagi na niską odporność poziomu głównego oraz obecność ognisk zanieczyszczeń.

Pozostała część obszaru przedmiotowego projektu mpzp zlokalizowana jest w obrębie jednostki hydrogeologicznej 1cTr/I (trzeciorzędowe piętro wodonośne), w obrębie której głównym poziomem wodonośnym jest mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, zbudowany z piasków drobnoziarnistych i mułkowatych. W obszarze opracowania miąższość tego poziomu mieści się w granicach od 20 m do 40 m. Poziom ten jest poziomem subartezyjskim, napiętym przez nieprzepuszczalną warstwę iltów poznańskich, którego zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości od kilku do kilkunastu metrów pod powierzchnią terenu. Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego w obrębie analizowanego obszaru wynosi 100-150 m. Zasilanie poziomu mioceńskiego zachodzi na skutek przesączania się wody z poziomów czwartorzędowych, jak również (lokalnie) poprzez przypiły w oknach hydrogeologicznych.

Nie uzyskano informacji wskazujących na występowanie w granicach projektu mpzp studni ujmujących wody trzeciorzędowe lub czwartorzędowe, jak również lokalizacji stref ochrony ujęć wody. Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

2.7. Szata roślinna

Na całym obszarze opracowania szata roślinna została ukształtowana przez człowieka. Skład szaty roślinnej poszczególnych ogródków działkowych jest w dużym stopniu zależny od upodobań użytkowników działek. Działki – w pierwotnym założeniu – miały służyć potrzebie dostarczenia gospodarstwom domowym samodzielnie wytworzonej żywności, dlatego też w składzie gatunkowym przeważały rośliny użytkowe. Zmiany ekonomiczno-społeczne jakie nastąpiły w minionych latach spowodowały zmianę sposobu użytkowania ogródków a w ślad za tym i ich charakteru.

Wraz ze zmianą potrzeb działkowców zmieniała się szata roślinna terenu. Najwyższe piętro roślin stanowią drzewa, które pozostały z dawnych nasadzeń. Pośród tych drzew przeważają drzewa owocowe takich gatunków, jak: jabłoń domowa (*Malus domestica*), grusza (*Pyrus communis*), śliwa (*Prunus*), czereśnia (*Cerasus, Prunus*), wiśnia (*Cerasus, Prunus*), morela (*Pyrus earmeniaca*), morwa (*Morus*), orzech włoski (*Juglans regia*) itp. Część z tych starych drzew osiągnęła już wiek „poprodukcyjny” i jest już w okresie powolnego zamierania. Zły stan zdrowotny prezentują najczęściej stare grusze i jabłonie. Wyjątkiem wśród starych egzemplarzy sadowniczych gatunków są orzechy włoskie, które spośród wszystkich obserwowanych w terenie drzew prezentują dość dobry stan zdrowotny. Orzechy włoskie osiągnęły z wiekiem znaczące rozmiary i dominują swoją wysokością w krajobrazie ogrodów.

Wiele ogrodów posiada też efektowne, wiekowe solitery ozdobnych gatunków drzew. Okazałymi soliterami są między innymi egzemplarze takich gatunków, jak: świerk pospolity (*Picea abies*), świerk serbski (*Picea omorica*), świerk srebrzysty (*Picea pungens f. glauca*), sosna pospolita (*Pinus sylvestris*), sosna czarna (*Pinus nigra*), drzewiaste odmiany żywotnika (*Thuja sp.*). Poza wyżej wymienionymi, pośród ozdobnych drzew często można napotkać egzemplarze takich gatunków, jak: brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), klon pospolity (*Acer platanoides*), wierzba (*Salix*), lipa (*Tilia*). W obszarze opracowania nie zaobserwowano drzew, które posiadałyby wyjątkowe cechy dendrologiczne, czy też inne walory kwalifikujące je do objęcia ochroną pomnikową.

Środkowe piętro szaty roślinnej tworzą liczne krzewy, zarówno gatunków użytkowych, jak i ozdobnych. Spośród krzewów owocowych w obszarze ogródków działkowych najczęściej uprawiane są: porzeczki (*Ribes*), agresty (*Ribes uva-crispa*), maliny (*Rubus idaeus*), jeżyny bezkolcowe (*Rubus fruticosus*) i winorośla (*Vitis*).

Wśród ozdobnych krzewów popularne są zarówno gatunki zrzucające liście na zimę, jak i zimozielone. Egzemplarze ozdobnych odmian krzewów – ozdobnych ze względu na pokrój, kolor liści czy też kwitnienie – często sadzone są pojedynczo na tle trawników i altanek. Reprezentowane są praktycznie przez wszystkie dostępne na rynku szkółkarskim gatunki i odmiany przystosowane do naszej strefy klimatycznej, dlatego też w niniejszej prognozie nie przytaczano listy gatunkowej tej grupy roślin. Należy tylko dodać, że na tle obserwowanej w mieście zieleni, swoją różnorodnością pod względem gatunków i odmianowym wyróżniają się rośliny pnące.

Należy też podkreślić, że na obszarze ogrodów działkowych krzewy ozdobne często też są wykorzystywane do tworzenia strzyżonych i naturalnych żywopłotów. Żywopłoty takie istnieją najczęściej wzdłuż głównych dróg i alejek i często też dzielą poszczególne ogródki. Spośród gatunków krzewów tworzących żywopłoty najczęściej można spotkać: ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*),

porzeczkę złotą (*Ribes aureum*), bukszpan wiecznie zielony (*Buxus sempervirens*), lilak pospolity (*Syringa vulgaris*), jaśminowiec (*Philadelphus*), tawułę (*Spiraea sp.*), forsycję (*Forsythia sp.*), śliwę domową – mirabelkę (*Prunus domestica subsp. Syriaca*) itp. Wokół zaniedbanych działek, na ogrodzeniach izolujących je od alejek, ścieżek i sąsiednich działek rolę żywopłotów przejęły rośliny pnące takich gatunków, jak np.: winorośl (*Vitis*), chmiel zwyczajny (*Humulus lupulus*), powojnik pnący (*Clematis vitalba*), kielisznik zarosłowy (*Calystegia sepium*), winobluszcz pięciolistkowy (*Parthenocissus quinquefolia*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), psianka słodkogórz (*Solanum dulcamara*).

Najniższe piętro szaty roślinnej na opracowywanym obszarze stanowią liczne powierzchnie trawiaste, tworzące wraz z bylinami, roślinami dwuletnimi i jednorocznymi kompozycje roślinne odrębne dla każdej działki. Podobnie jak w przypadku krzewów, zróżnicowanie gatunkowe i odmianowe w składzie ww. grup roślin jest znaczące i ulega często corocznym, jak też i sezonowym zmianom. Niewiele działek w swoim zagospodarowaniu zachowało użytkowe części, przeznaczone do uprawy warzyw.

Zauważyć też należy, że wiele działek nie jest już użytkowanych i na nich rozprzestrzeniła się roślinność synantropijna, głównie ruderalna. Wśród roślin porastających te działki silnej ekspansji dokonuje nawłóć kanadyjska (*Solidago canadensis*). Ekspansywne są również, takie gatunki, jak: pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*) i ostrożeń polny (*Cirsium arvense*). Spośród innych ruderalnych gatunków licznie na obszarze opracowania występują takie rośliny, jak: glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*), podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*), rdest ptasi (*Polygonum aviculare*), szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*), szczaw kędzierzawy (*Rumex crispus*), komosa biała (*Chenopodium album*), koniczyna biała (*Trifolium repens*), marchew zwyczajna (*Daucus carota*), babka zwyczajna (*Plantago major*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare*), bylica polna (*Artemisia campestris*), bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus*), mniszek pospolity (*Taraxacum officinale*), pylenieć pospolity (*Berteroa incana*), szczeń barwierska (*Dipsacus sativus*).

Na terenie działek zaobserwowano też byliny należące do gatunków, które tylko w warunkach naturalnych są objęte ochroną gatunkową oraz pojedyncze stanowiska rdestowca (*Reynoutria sp.*) uznanego za gatunek inwazyjny¹⁶, który wymaga działań eliminujących oraz minimalizujących zagrożenia związane z jego rozprzestrzenianiem się na terenie Polski. Rdestowiec nie ma dużych wymagań siedliskowych, posiada ogromne możliwości regeneracyjne, tworzy gęste praktycznie jednogatunkowe łany i tym samym eliminuje w swoim otoczeniu inne rośliny. Posiada zdolność odtworzenia części nadziemnych z rozdrobnionych fragmentów naziemnych łodyg, jak i podziemnych kłączy i rozłogów (sięgających często głębokości rzędu 3 m p.p.t., a w poziomie odległości rzędu 20 m). Wobec tego gatunku należy stosować się do zaleceń opracowanych przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska zawartych w publikacji „Wytycznych dotyczące zwalczania rdestowców na terenie Polski” (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Biologii i Ochrony Roślin, Katowice 2015 r.)¹⁷. Zgodnie z nimi na terenie ogrodów działkowych zaleca się stosowanie mechanicznych metod zwalczania, polegających na ręcznym wycinaniu pędów (od 6 do 8 wycinek powtarzanych przez okres od 4 do 7 lat) oraz odpowiedniej utylizacji całego materiału roślinnego. Ze względu na planowane zachowanie obecnej funkcji ogrodów działkowych istotne jest uniemożliwienie dalszego rozprzestrzeniania się tego gatunku w obszarze opracowania.

2.8. Zwierzęta

Znajdujące się w obszarze opracowania ogrody działkowe stwarzają dogodne warunki do bytowania wielu zwierząt pospolicie występujących na terenie całego miasta. Zwierzęta występujące w obszarze opracowania należą do gatunków synantropijnych, które dobrze przystosowały się do życia w zurbanizowanym otoczeniu i bliskim sąsiedztwie człowieka.

W związku ze skupieniem na małej przestrzeni bardzo różnych gatunków drzew i krzewów ozdobnych i owocowych, ogrody działkowe przyciągają duże ilości owadów i w ślad za nimi duże ilości ptaków. Występujące tu bezkręgowce należą do gatunków bytujących w domostwach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Wspomnieć tu można, występującego na obszarach zieleni porośniętych różnymi trawami, pasikonika zielonego (*Tettigonia viridissima*), wiele gatunków szarańczaków (*Acridoidea*), skorka pospolitego (*Forficula auricularia*), kowala bezskrzydłego (*Pyrrhocoris apterus*) oraz biedronkę siedmiokropkę (*Coccinella septempunctata*). Duża liczba kwitnących drzew i krzewów owocowych przyciąga na te tereny przedstawicieli rzędu błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*), m.in.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. z 2011 r., Nr 210, poz. 1260),

¹⁷ www.gdos.gov.pl

trzmiele (*Bombus*), spełniających istotną rolę w zapyleniu roślin. Większe bogactwo gatunków owadów, szczególnie motyli z gatunków takich jak bielinek kapustnik (*Pieris brassica*) czy rusałka pawik (*Inachis io*), towarzyszy fragmentom porośniętym przez kwitnące rośliny uprawne i zielne oraz krzewy ozdobne, które są źródłem pokarmu dla owadów zapyłających.

Obecność owadów wpłynęła na znaczne zróżnicowanie gatunkowe ptaków. Wśród ptaków licznie pojawiają się gatunki zarówno żywiące się szkodnikami roślin, jak i te, które żywią się owocami. Na terenie ogrodów występują ptaki, takie jak: szpak (*Strunus vulgaris*), kos (*Turdus merula*), sroka (*Pica pica*), dzierlatka (*Galerida cristata*). Często można napotkać też wróble zwyczajne (*Passer domesticus*) i gołębie miejskie (*Columba livia v. Urbana*). Spośród ww. ptaków sroka i gołąb miejski są objęte ochroną częściową a pozostałe gatunki obejmuje ochroną ścisłą¹⁸.

Ze względu na wysoki stopień zagospodarowania terenu opracowania i terenów otaczających obszar opracowania ograniczone jest występowanie na tym terenie większych ssaków. Na omawianym terenie ssaki reprezentowane są głównie przez gatunki niewielkich rozmiarów, takie jak: mysz polna (*Apodemus agrarius*), mysz domowa (*Mus musculus*), jeż (*Erinaceus europeus*, objęty częściową ochroną gatunkową), czy kret (*Talpa europea*, na terenie ogrodów nie objęty ochroną).

W granicach omawianego terenu nie występują żadne zbiorniki i ciekły wodne, w związku z czym teren ten nie jest atrakcyjny dla przedstawicieli rodzimych płazów¹⁹ i gadów.

2.9. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Warunki klimatyczne w Poznaniu w znacznym stopniu ukształtowane zostały poprzez napływające w kierunku miasta masy powietrza. Dominującymi masami powietrza, szczególnie w okresie letnim i jesiennym, są masy powietrza polarno-morskiego, które napływają znacznie częściej niż powietrze polarno-kontynentalne. Najrzadziej pojawiają się masy powietrza arktycznego oraz zwrotnikowego.

Najczęściej przemieszczającymi się nad terenami Poznania frontami są fronty chłodne, powodujące znaczne wahania ciśnienia, odczuwalny spadek temperatury powietrza oraz wzrost prędkości wiatru. Zjawiskom tym towarzyszy również występowanie opadów, często o znacznej gwałtowności. Średnio w ciągu roku notowanych jest w Poznaniu 67 dni, w których przemieszczają się fronty chłodne i 42, w których przemieszczają się fronty ciepłe. Najdłużej obserwowany jest okres bezfrontowy i wynosi on 230 dni w roku.

Warunki klimatyczne w Poznaniu odzwierciedlają wartości elementów klimatu uzyskane z pomiarów prowadzonych na stacji IMGW Poznań – Ławica. Elementy klimatu na wyżej wspomnianej stacji, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Elementy klimatu w rejonie Poznań - Ławica (wg IMGW w Poznaniu)

OKRES	MIESIĄC												Rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ŚREDNIA MIESIĘCZNA TEMPERATURA POWIETRZA (°C)													
Rok 2010	-6,5	-1,0	3,6	8,8	11,5	17,4	22,1	18,7	12,5	6,5	4,7	-5,6	7,7
WIELOLECIE 1971-2000	-1,2	-0,5	3,2	7,7	13,5	16,4	18,3	17,7	13,0	8,2	3,2	0,3	8,3
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WILGOTNOŚĆ WZGLĘDNA (%)													
Rok 2010	85	85	80	69	83	67	61	78	83	79	92	93	80
WIELOLECIE 1971-2000	86	85	78	72	69	72	72	74	80	84	87	88	79
ŚREDNIA MIESIĘCZNA PRĘDKOŚĆ WIATRU (m/s)													
Rok 2010	4,0	3,4	4,0	3,7	3,4	3,0	3,1	3,1	3,3	3,8	3,8	4,1	3,6
WIELOLECIE 1971-2000	3,9	3,8	4,0	3,7	3,3	3,3	3,2	2,8	3,0	3,3	3,8	3,9	3,5
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ OPADU ATMOSFERYCZNEGO (mm)													
Rok 2010	28	18	42	27	111	17	81	153	74	8	100	58	692
WIELOLECIE 1971-2000	29	23	33	31	47	62	76	56	44	35	33	39	508

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; Poznań 2011; <http://www.poznan.pios.gov.pl/glowna/index.php>

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183)

¹⁹ Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Opracowanie wykonane ze środków Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013 r.

Średnia roczna suma opadów dla terenu Poznania należy do najniższych w kraju. Pomiary wielkości opadów atmosferycznych dla posterunku Poznań - Ławica wykazały, że średnia wartość opadu atmosferycznego z wielolecia (w okresie 1971 – 2000) wynosiła 508 mm. Natomiast w 2010 r. roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła 692 mm, co stanowiło 136% normy.

Rozkład temperatur, podobnie jak ilości opadów, ma charakter roczny. Najcieplejszym miesiącem roku 2010 był lipiec – średnia miesięczna temperatura w Poznaniu wyniosła 22,1°C, z kolei najniższe temperatury odnotowano w styczniu, kiedy średnia miesięczna temperatura wyniosła w Poznaniu – 6,5°C. W skali roku średnia temperatura wynosi dla miasta Poznania 7,7°C.

Równie istotnymi czynnikami meteorologicznymi, wpływającymi na klimat miasta, a w szczególności na stężenia i rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza, jest kierunek oraz siła wiatru.

Dla obszaru Poznania stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, o dość niewielkiej sile – średnia roczna wartość wynosiła 3,6 m/s. Najwyższą średnią miesięczną prędkość wiatru zanotowano w Poznaniu w 2010 r. w grudniu – 4,1 m/s. Z kolei najniższa średnia miesięczna prędkość wiatru wystąpiła, podobnie jak w wieloleciu, w lecie, jednak w czerwcu (3,0 m/s), a nie w sierpniu.

Rozkład kierunków wiatru w Poznaniu w 2010 r. charakteryzuje, podobnie jak w wieloleciu 1971 – 2000, zdecydowana przewaga wiatrów z sektora zachodniego oraz mały udział wiatrów z kierunków N i NE (15%). Co istotne, w sierpniu i wrześniu zwiększyła się liczba ciszy, co może przyczynić się do pogorszenia sytuacji aerosanitarnej w regionie. Tego typu sytuacje, charakteryzujące się między innymi bardzo małymi prędkościami wiatru utrzymującymi się dłużej niż 48 godzin, wystąpiły w Poznaniu, poza styczniem, również pod koniec września i października.

Wilgotność względna powietrza na terenie Poznania zależna jest od pory roku. W 2010 r. na terenie Poznania nie wystąpiła susza hydrograficzna. Najwyższą wartość wilgotności osiąga w okresie zimowym, w tym najwyższą w 2010 r. zanotowano w grudniu (93%). Natomiast najniższe wartości występują w miesiącach letnich, takich jak czerwiec i lipiec, kiedy osiągnęła wartości 67% i 61%.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

2.10. Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego ma lokalizacja i charakter źródeł emisji oraz sposób zagospodarowania przestrzennego danego obszaru.

W granicach projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu jako potencjalne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego wymienić należy istniejące budynki: mieszkalny oraz administracyjno-socjalne.

Udział zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich ma zazwyczaj znacznie mniejsze znaczenie w kształtowaniu lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Jednak w przypadku powierzchni objętej opracowywanym planem, sytuacja ma się odwrotnie – na długotrwałe, sezonowe kształtowanie obecnego stanu powietrza atmosferycznego w obszarze planu będą miały wpływ zewnętrzne źródła zanieczyszczeń. Sposób zagospodarowania terenów sąsiednich niewątpliwie wpływa na pogorszenie jakości powietrza w rejonie opracowania projektu. Na pogorszenie jakości powietrza przede wszystkim wpływa istniejąca w otoczeniu ogrodów stara zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (zabudowa z początków XX wieku przy ul. Kolejowej), której budynki ogrzewane są przez indywidualne systemy grzewcze – stanowiące powierzchniowe źródło emisji.

Indywidualne instalacje grzewcze budynków, w zależności od rodzaju stosowanego paliwa (paliwa stałe, gazowe, płynne), generują różne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, obejmujących m.in. tlenki siarki (głównie SO₂), tlenki azotu (NO_x), dwutlenek węgla (CO₂) oraz pyły o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM10 i pył PM2,5).

Na stan czystości powietrza wpływają również zlokalizowane poza obszarem opracowania liniowe źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jakim są ruchliwe ulice układu komunikacyjnego, w tym głównie ul. Hetmańska i ul. Kolejowa. Intensywny ruch samochodowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów. Położenie ogrodów działkowych poniżej poziomu ul. Hetmańskiej może dodatkowo potęgować wzrost stężenia zanieczyszczeń powietrza w przypadku niesprzyjających warunków atmosferycznych.

Ze względu na brak punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach obszaru opracowania, analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref²⁰, wyznaczonych w oparciu o ustawę *Prawo ochrony środowiska*. Obszar będący przedmiotem opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska.

Wykonana przez WIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu B(a)P, arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), ołowiu (Pb), ozonu (O₃). Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2016 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY STREFY DLA POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM _{2,5}	PM ₁₀	BAp	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016, WIOŚ, Poznań, kwiecień 2017 r., <http://www.poznan.wios.gov.pl>

Stężenia NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, pyłu PM_{2,5}, As, Cd, Ni, Pb, O₃, oceniane pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2016 r., nie przekraczały poziomów dopuszczalnych bądź docelowych, w związku z tym aglomeracja poznańska zaliczona została do klasy A.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ (dla stężeń 24-godzinnych) strefa aglomeracja poznańska w 2016 r. (podobnie jak w latach ubiegłych) zaliczona została do klasy C. Na terenie miasta Poznania nie zanotowano natomiast na żadnym ze stanowisk pomiarowych przekroczeń stężeń średnich rocznych dla pyłu PM₁₀.

W przypadku stężeń benzo(a)pirenu, na wszystkich stanowiskach pomiarowych odnotowano stężenia przekraczające poziom docelowy. Na podstawie wykonanych pomiarów, wszystkie strefy, w tym strefę aglomeracja poznańska, zaliczono do klasy C.

Ze względu na występowanie na terenie Poznania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. W latach ubiegłych, ze względu na występowanie w zasięgu granic strefy aglomeracja poznańska przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, opracowano programy naprawcze, wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza – *Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*²¹, *Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim*²² oraz *Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim*²³. Dokumenty te utraciły swoją moc na skutek wejścia w życie zapisów uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀”²⁴. Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, m.in. zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy, stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej (towarzyszącej zabudowie), czy też tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów.

Należy jednocześnie podkreślić, że podjęcie działań mających na celu ograniczenie emisji benzo(a)pirenu do poziomów umożliwiających dotrzymanie obowiązujących standardów, jest

²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2015, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2017

²¹ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r.

²² Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r., (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01. 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

²³ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r., (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01. 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

²⁴ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241)

szczególnie ważne w kontekście dużej szkodliwości benzo(a)pirenu dla zdrowia ludzkiego, a także roślinności, gleb i wody.

2.11. Klimat akustyczny

Obszar projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu obejmuje w całości teren istniejących terenów ogrodów działkowych: ROD im. O. Kopczyńskiego (od strony zachodniej) oraz ROD im. M. Curie-Skłodowskiej (od strony wschodniej) – sąsiadują z ul. Hetmańską. Cały obszar projektu planu otaczają ulice: Hetmańska, R. Dmowskiego, K. Potockiej i Kolejowa, które zapewniają obsługę komunikacyjną w rejonie lokalizacji tych ogrodów. Niewielkie fragmenty ww. ulic znalazły się w granicach opracowania. Istotne jest to, że ulica Hetmańska, z trasą tramwajową pomiędzy jezdniami, jest bardzo ruchliwą drogą ruchu przyspieszonego i stanowi fragment tzw. II ramy komunikacyjnej m. Poznania.

Na podstawie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*²⁵ oraz przepisów wykonawczych w dziedzinie ochrony akustycznej, czyli rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*²⁶ – tereny ogrodów działkowych obejmowane są ochroną akustyczną w środowisku jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Dopuszczalne poziomy hałasu komunikacyjnego w środowisku, w tym wypadku hałasu samochodowego, tramwajowego i kolejowego, a także hałasu przemysłowego i lotniczego, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby – wynoszą dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych: $L_{AeqD/N}^* = 65/56$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym 16 godzinom pory dziennej (od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz przedziale czasu odniesienia równym 8 godzinom pory nocnej (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Jednak w przypadku terenów, które nie są (lub nie powinny być) wykorzystywane – zgodnie z ich funkcją – w porze nocy, nie obowiązują dla nich dopuszczalny poziom hałasu wymagany dla nocy.

Z kolei, dopuszczalne poziomy hałasu komunikacyjnego jw. w środowisku, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem – wynoszą w przypadku terenów rekreacyjno-wypoczynkowych: $L_{DWN}^* = 68$ dB, w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku, oraz $L_{DWN}^* = 59$ dB, w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy w roku. W przypadku tych terenów, tak jak wyżej, jeśli tereny te nie są (lub nie powinny być) wykorzystywane – zgodnie z ich funkcją – w porze nocy, nie obowiązują dla nich dopuszczalny poziom hałasu wymagany dla nocy.

Na podstawie dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012*²⁷, do której badania akustyczne prowadzone były w latach 2011-2012, można stwierdzić, że obszar przedmiotowych ogrodów działkowych znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego – co ilustruje załącznik nr 4, oraz hałasu tramwajowego – co ilustruje załącznik nr 5, który dodatkowo ilustruje zasięgi oddziaływania hałasu kolejowego w rejonie opracowania, odpowiednio w porze dziennie-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Oba tereny ogrodów działkowych, sąsiadujące z ul. Hetmańską, znajdują się w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu samochodowego (por. załącznik nr 4). Wzdłuż południowo-zachodniej granicy obszaru projektu planu, poziom hałasu kształtuje się na poziomie wartości ok. $L_{DWN} = 74$ dB, w porze dziennie-wieczorno-nocnej. Izolinia dopuszczalnego poziomu hałasu $L_{DWN}^* = 68$ dB, sięga w głąb terenu ogrodów na odległość ok. 40 m, a nawet 50 m w rejonie oddziaływania skrzyżowania ul. Hetmańskiej z ul. R. Dmowskiego, na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012*²⁸. Wzdłuż granicy północno-zachodniej, poziom hałasu od ul. R. Dmowskiego jest mniejszy o ok. 5 dB i wynosi ok. $L_{DWN} = 69-70$ dB, ale także rośnie w pobliżu skrzyżowania z ul. Hetmańską, nieznacznie przekraczając wartość dopuszczalną. Poziom hałasu samochodowego nie przekracza wartości dopuszczalnej w porze dziennie-wieczorno-nocnej wzdłuż północno-wschodniej granicy analizowanego obszaru, czyli wzdłuż ul. K. Potockiej, a także wzdłuż granicy południowo-wschodniej – czyli w sąsiedztwie ul. Kolejowej.

²⁵ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, tekst jednolity)

²⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

²⁷ Uchwała Nr LX/927/VI/2013 Rady Miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 21 stycznia 2014 r., poz. 487), w tym *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012* (Część I), AkustiX, Poznań, listopad 2012

²⁸ Uchwała Nr LX/927/VI/2013 Rady Miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 21 stycznia 2014 r., poz. 487), w tym *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012* (Część I), AkustiX, Poznań, listopad 2012

Ilustracja zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego nie uwzględnia ekranującego wpływu pełnego opłotowania, o wysokości ok. 1.5 m od poziomu terenu jezdni, który lokalizowany jest wzdłuż granicy ROD im. O. Kopczyńskiego – od strony ul. Hetmańskiej i częściowo od ul. R. Dmowskiego. W związku z tym, w rzeczywistości poziom hałasu komunikacyjnego w części zachodniej analizowanego obszaru – od strony tych ulic jest mniejszy. Szacuje się, że w rzeczywistości dla obserwatora na wysokości 4 m, dla której sporządzana jest mapa akustyczna, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji²⁹, zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego przebiegają w odległości o ok. połowę mniejszej niż pokazane na załączniku nr 4 – czyli w odległości ok. 20 m, dla wartości dopuszczalnej $L_{DWN}^* = 68$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej. Dla obserwatora pieszego – użytkownika ROD im. O. Kopczyńskiego – o mniejszej wysokości, wymagany dopuszczalny poziom hałasu samochodowego osiągalny jest jeszcze bliżej południowej granicy tych ogrodów działkowych.

Hałas tramwajowy (por. załącznik nr 5), związany z przejazdami tramwajów ul. Hetmańską, oddziałuje tylko nieznacznie na teren ogrodów działkowych. Wzdłuż południowo-zachodniej granicy obszaru projektu planu poziom hałasu tramwajowego kształtuje się na poziomie wartości ok. $L_{DWN} = 60-61$ dB, a więc dużo poniżej wartości dopuszczalnej.

Oznacza to, że jednoczesne oddziaływanie hałasu samochodowego i tramwajowego, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, z uwagi na ok. 10 dB różnicę pomiędzy tymi dwoma rodzajami hałasu, nie wpływa na podwyższenie całkowitej wartości poziomu hałasu komunikacyjnego, czyli podwyższenie poziomu hałasu samochodowego w analizowanym obszarze. Przejazdy tramwajów mogą być jednak słyszalne, szczególnie w porach spadku natężenia ruchu samochodowego.

Opisane wyżej zasięgi oddziaływania hałasu komunikacyjnego, w tym wypadku głównie hałasu samochodowego, wskazują na to, że dla większości powierzchni przedmiotowych terenów ogrodów działkowych – zlokalizowanych w granicach analizowanego projektu planu, spełniane są aktualnie wymagane standardy akustyczne w środowisku – w przypadku traktowania tych terenów jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Niekorzystne warunki akustyczne występują jedynie w południowym pasie ogrodów, o szerokości od ich granicy z ul. Hetmańską: od ok. 20 m – na terenie ROD im. O. Kopczyńskiego, do max. 40 m – na terenie ROD im. M. Curie-Skłodowskiej (który nie jest ogrodzony betonowym płotem od strony południowej).

Dla pory nocy nie określano zasięgów oddziaływania hałasu komunikacyjnego, bo zgodnie z przeznaczeniem tereny ogrodów nie są lub nie powinny być użytkowane w tym czasie doby.

Na obszar opracowania nie wpływa niekorzystnie hałas kolejowy, co ilustruje załącznik nr 5. Ponadto, na podstawie dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012*³⁰, z lat 2011-2012, nie oddziałuje na ten teren także hałas przemysłowy (od źródeł zewnętrznych) i hałas lotniczy. Brak jest również sygnałów o uciążliwym akustycznie oddziaływaniu tzw. „pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu”, zlokalizowanych w granicach opracowania.

W podsumowaniu stwierdza się, że warunki akustyczne w środowisku na terenie ogrodów działkowych są zapewnione dla terenów ogrodów działkowych – jako terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, poza pasem terenu położonym bezpośrednio przy ul. Hetmańskiej, o szerokości – od ok. 20 m, na terenie ROD im. O. Kopczyńskiego, do max. 40 m, na terenie ROD im. M. Curie-Skłodowskiej (który nie jest ogrodzony betonowym płotem od strony południowej).

2.12. Jakość wód

Jak wcześniej wspomniano, analizowany obszar położony jest w obrębie zlewni jednolitej części wód powierzchniowych – JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Zgodnie z ustaleniami opracowania *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*³¹, wody JCWP Warta od Kopli do Cybiny zaliczane są do silnie zmienionych części wód, dla których celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego (możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Warta w obrębie JCWP) oraz dobrego stanu chemicznego. JCWP Warta od Kopli do Cybiny jest zagrożona nieosiągnięciem ww. celu środowiskowego. Jej obecny stan oceniany jest jako zły. Ze względu na brak możliwości technicznych, termin osiągnięcia celu przedłużono do 2021 roku.

²⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji (Dz. U. z 2007 r., Nr 187, poz. 1340)

³⁰ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012* (Część I), AkustiX, Poznań, listopad 2012

³¹ Dz. U. z 2016, poz. 1967

Zgodnie z „Klasyfikacją wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2016”³², badania jakości wód JCWP Warta od Kopli do Cybiny (przeprowadzone w punkcie pomiarowo-kontrolnym: Warta-Poznań, Dębina) wykazały, że jej wody w roku 2016 osiągnęły potencjał poniżej dobrego – pod względem klasyfikacji elementów fizykochemicznych i dobry stan z uwagi na klasę elementów chemicznych.

Analizy jakości wód podziemnych (na potrzeby niniejszego opracowania) dokonano w oparciu o ocenę jakości wód podziemnych prowadzoną dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z obowiązującym aktualnie nowym podziałem JCWPd na 172 części, miasto Poznań, a tym samym również obszar projektu planu, zlokalizowany jest w JCWPd nr 60 (zgodnie z dawnym oznaczeniem³³ w granicy JCWPd nr 62), dla której badania jakości wód wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). Zakres prowadzonych badań obejmuje wskaźniki ogólne (odczyn, temperatura, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny) oraz wskaźniki nieorganiczne (amoniak, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, bar, beryl, chlorki, chrom, cyjanki, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, molibden, mangan, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, tytan, wapń, wodorowęglany, fenole, żelazo).

Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto m.in. dane zebrane w roku 2016 dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

W granicach JCWPd nr 60 w 2016 r. jakość wód na terenie powiatu poznańskiego badana była w 18 punktach. Wody najlepszej jakości, zaliczane do klasy II, stwierdzono w punktach pomiarowo-kontrolnych w 8 miejscowościach: Czachurki (nr 1), Borówiec (nr 5), Biskupice (nr 1258), Dakowy Suche (nr 1282), Góra (nr 2557), Kamionki (nr 2563), Gruszczyn (nr 2564) i Głębozeczek (nr 2566). Najgorsza jakość wód podziemnych (V klasa) stwierdzona została w punkcie nr 1224, zlokalizowanym na terenie Borówca. Stan chemiczny oraz stan ilościowy wód JCWPd nr 60 w roku 2016 został sklasyfikowany jako dobry³⁴.

Analizując jakość wód podziemnych podkreślić należy znaczenie wpływu charakterystyki utworów izolujących poziomy wodonośne.

W części południowo-zachodniej obszaru opracowania głównym użytkowym poziomem wodonośnym 5aQII/Tr jest poziom międzyglinowy górny, który jest zbudowany z piasków i żwirów fluwioglacjalnych, w związku z czym poziom ten charakteryzuje się wysokim stopniem zagrożenia zanieczyszczeniem z uwagi na niską odporność poziomu głównego oraz obecność ognisk zanieczyszczeń (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń wynosi do 25 lat).

W pozostałej części obszaru opracowania nadkład poziomu wodonośnego 1cTr/I (trzeciorzędowe piętro wodonośne) tworzą utwory słabo i bardzo słabo przepuszczalne (gliny morenowe, ily poznańskie o zmiennej miąższości), w związku z czym, stopień zagrożenia zanieczyszczenia głównego poziomu wodonośnego jest bardzo niski (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń wynosi ponad 100 lat do 8000 lat)³⁵.

2.13. Obszary cenne kulturowo

Obszar projektu planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu stanowi część chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r. Jest to zespół urbanistyczno-architektoniczny kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania – Łazarz, z budynkami użyteczności publicznej, sakralnymi, założeniami parkowymi i willowymi, zabytkami architektury przemysłowej i kamienicami³⁶.

Zgodnie z posiadanymi informacjami, na obszarze projektu planu nie występują ponadto obiekty zabytkowe i dobra kultury oraz udokumentowane stanowiska archeologiczne i warstwy kulturowe, podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*³⁷.

³² www.poznan.wios.gov.pl

³³ Uchwała Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (M.P. z 2011 r., Nr 40, poz. 451) – akt archiwalny

³⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967)

³⁵ Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny, (wersja cyfrowa)

³⁶ rejestr zabytków nieruchomości miasta Poznania – opracowane przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu

³⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, tekst jednolity z późn. zm.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie występują tereny o wyjątkowych walorach przyrodniczych, objęte prawną ochroną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, pomnika przyrody, użytku ekologicznego, czy też stanowiska dokumentacyjnego, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*. Na omawianym obszarze nie występują również obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów odrębnych, tj. lasy, grunty rolne, główne zbiorniki wód podziemnych, strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ciche w aglomeracji. Środowisko przyrodnicze i krajobraz analizowanego terenu zostało w całości zantropizowane oraz pozbawione powiązań środowiskowych z cennymi przyrodniczo obszarami, wchodzącymi w skład klinowego systemu zieleni miasta Poznania. Z uwagi na powyższe, stwierdza się, że na omawianym terenie nie występują zatem problemy ochrony środowiska, związane z koniecznością zachowania obszarów podlegających ochronie prawnej.

Do obszarów podlegających ochronie prawnej (na podstawie zapisów ustawy o *ochronie przyrody*), znajdujących się w najmniejszej odległości od analizowanego obszaru należą: Fort VIIIA (oddalony o ok. 2 km od granicy południowo-zachodniej) oraz Fort IX (oddalony o ok. 1,9 km od granicy południowej), stanowiące elementy współtworzące Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005. Obszar ten został włączony do europejskiej sieci Natura 2000 głównie ze względu na występowanie miejsc hibernacji nietoperzy, w tym gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Jak podają źródła literaturowe, w przypadku fortyfikacji najbardziej istotnym zagrożeniem dla zachowania zimowisk nietoperzy są działania powodujące zmianę mikroklimatu panującego w fortach, m.in. szczelne zamykanie otworów wlotowych, zaburzających cyrkulację powietrza, osuszanie podziemi oraz zbyt częsta obecność człowieka w fortach (w trakcie hibernacji nietoperzy). Działania te dotyczą zatem obiektów stanowiących miejsce zimowania nietoperzy i zasadniczo nie są związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych poza ich bezpośrednim sąsiedztwem. Z uwagi na powyższe, zakłada się, że realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie spowoduje wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na przedmiot ochrony oraz integralność wspomnianego obszaru.

Natomiast z uwagi na zagospodarowanie analizowanego obszaru w stanie istniejącym zielenią wysoką istnieje możliwość bytowania na nim ptaków, objętych ochroną gatunkową. W związku z powyższym, w trakcie realizacji wszelkich inwestycji, również tych stanowiących realizację ustaleń planu miejscowego, należy respektować zakazy i ograniczenia, ustanowione w przepisach odrębnych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, w tym w ustawie o *ochronie przyrody* i rozporządzeniu w sprawie *ochrony gatunkowej zwierząt*.

Na opracowywanym terenie nie zidentyfikowano zbiorowisk roślinnych o znacznej wartości przyrodniczej, a także stanowisk gatunków zagrożonych wyginięciem w skali regionu czy kraju.

Natomiast stwierdzono występowanie rdestowca (*Reynoutria sp.*), będącego gatunkiem inwazyjnym, który wymaga działań eliminujących oraz minimalizujących zagrożenia związane z jego rozprzestrzenianiem się na terenie Polski.

W granicach obszaru analizowanego projektu mpzp nie stwierdzono występowania istotnych problemów ochrony środowiska wynikających z braku dostępu do sieci infrastruktury technicznej. Budynki położone w granicach analizowanego obszaru posiadają dostęp do sieci wodociągowej i elektrycznej, ścieki z budynku jednorodzinnego gromadzone są w szambie.

Warunki akustyczne w środowisku na terenie ogrodów działkowych są w zasadzie korzystne, bo tylko niewielka ich część znajduje się w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu samochodowego – jeśli traktować je jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Wymagane warunki akustyczne w środowisku nie są zapewnione w południowym pasie terenów – o szerokości od ok. 20 m, na terenie ROD im. O. Kopczyńskiego, do max. 40 m, na terenie ROD im. M. Curie-Skłodowskiej (który nie jest ogrodzony betonowym płotem od strony południowej) – od południowej granicy, wzdłuż ul. Hetmańskiej.

Biorąc pod uwagę stwierdzone przekroczenia jakości powietrza w zakresie pyłu PM10 i benzo(a)pirenu dla strefy aglomeracja poznańska, przedstawione i przeanalizowane w rozdz. 2.10 prognozy, istotnym aspektem projektowanego planu będzie również zaproponowanie odpowiednich

rozwiązań, których realizacja służyć będzie zmniejszeniu stężeń powyższych substancji do poziomów dopuszczalnych.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów art. 14 ust 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, głównym celem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.

Głównym celem sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu jest ochrona terenów ogrodów działkowych, będących jedyną w okolicy enklawą zieleni. Plan miejscowy zabezpieczy sposób zagospodarowania tego terenu w prawie miejscowym, dzięki czemu niedopuszczalna będzie zabudowa, która doprowadzić by mogła do degradacji tej części Łazarza.

Wnioskodawcą wywołania ww. mpzp była Rada Osiedla Św. Łazarz.

Sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na przedmiotowym obszarze pozwoli na uporządkowanie i sformułowanie dla tego obszaru szczegółowych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych.

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1000.

Część tekstowa projektu mpzp zawiera zapisy dotyczące: przeznaczenia terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, parametrów, wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, a także zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. Dla wszystkich terenów położonych w zasięgu granic projektu mpzp określono stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu adaptuje obecne zagospodarowanie terenu i ustala przeznaczenie pod następujące funkcje:

- tereny ogrodów działkowych – oznaczone na rysunku planu symbolami **1ZD** i **2ZD**,
- tereny dróg publicznych – oznaczone na rysunku planu symbolami **1KD-L** i **2KD-L**,
- teren publicznego ciągu pieszo-rowerowego – oznaczony na rysunku planu symbolem **kxr**.

Projekt mpzp sankcjonuje obecną strukturę funkcjonalną omawianego obszaru. Ustala przeznaczenie prawie całego obszaru pod ogrody działkowe – **1ZD** i **2ZD**, co pozwoli na zachowanie ich obecnego sposobu zagospodarowania. Projekt dopuszcza też zagospodarowanie części terenu jako ogólnodostępnego terenu zieleni, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń planu. W projekcie planu utrzymano istniejącą, na przedłużeniu ulicy J. Łukaszewicza, drogę przeznaczając ją na publiczny ciąg pieszo-rowerowy – **kxr** oraz utrzymano fragmenty ulic: K. Potockiej – **1KDL** i R. Dmowskiego – **2KDL**.

Na terenach **1ZD** i **2ZD**, obejmujących ok. 98% powierzchni analizowanego obszaru, ustalono dopuszczenie lokalizacji na każdej działce w ogrodzie działkowym jednej altany działkowej albo jednego budynku gospodarczego, dopuszczono lokalizację budynków administracyjno-socjalnych zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy oraz dopuszczono zachowanie istniejącego budynku mieszkalnego jednorodzinnego na terenie **1ZD**, bez możliwości rozbudowy i nadbudowy. Wskazane lokalizacje budynków administracyjno-socjalnych i budynku mieszkalnego odpowiadają lokalizacji obecnie funkcjonujących budynków. Ustalono, że altany i budynki mogą mieć dachy o dowolnym kącie nachylenia połąci dachowej. Na terenach **1ZD** i **2ZD** ustalono tą samą powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 70 % powierzchni terenu oraz ustalono nieznacznie zróżnicowaną dla obu terenów intensywność zabudowy w przedziale od 0,002 do 0,016 i dopuszczono lokalizację kondygnacji podziemnych.

Dla budynków administracyjno-socjalnych sprecyzowano parametry zabudowy ustalając: powierzchnię zabudowy jednego budynku nie większą niż 150 m² oraz wysokość ww. jednokondygnacyjnego budynku nie większą niż 5 m w przypadku dachu płaskiego i nie większą niż 7 m w przypadku dachu stromego. Na terenach **ZD** dopuszczono lokalizację placów zabaw lub plenerowych urządzeń sportowo – rekreacyjnych.

Dla terenów **ZD** dopuszczono dostęp do przyległych dróg publicznych, w tym położonych poza granicami planu, z zakazem powiązań dla ruchu samochodowego pomiędzy ciągiem pieszo-rowerowym na terenie **kxr** z położoną poza granicami planu ul. Hetmańską. Dopuszczono również zachowanie dostępu dla samochodów poprzez teren **kxr** od pozostającej poza granicami planu ulicy Klaudyny Potockiej, dla obsługi istniejącego budynku mieszkalnego jednorodzinne na terenie **1ZD**.

W odniesieniu do publicznego ciągu pieszo-rowerowego – **kxr** ustalono jego przebieg w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu (odpowiadających obecnemu przebiegowi istniejącej drogi). Ustalono szerokość ciągu pieszo-rowerowego nie mniejszą niż 3,5 m i jego przystosowanie do prowadzenia ruchu samochodowego, z zakazem lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów.

Tereny ulic K. Potockiej (**1KD-L**) i R. Dmowskiego (**2KD-L**) ustalono jako drogi klasy lokalnej. Ustalono też ich zagospodarowanie w nawiązaniu do rozwiązań układu drogowego znajdującego się poza granicami planu.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji ustalono parametry układu drogowego zgodnie z klasyfikacją, w zakresie niedefiniowanym ustaleniami planu oraz dopuszczenie lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego, w tym drogowych obiektów inżynierskich. Ustalono też zachowanie ciągłości elementów pasa drogowego, w granicach obszaru planu oraz z zewnętrznym układem drogowym (z uwzględnieniem ww. zakazu powiązania **kxr** z ul. Hetmańską).

W związku z dostępnością terenów projekt planu dopuszcza lokalizację stanowisk postojowych związanych z obsługą terenu, w tym co najmniej 1 miejsca dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, przy czym miejsca postojowe związane z obsługą istniejącego budynku mieszkalnego jednorodzinne należy lokalizować na terenie **1ZD**, w strefie wskazanej na rysunku planu.

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, ustalono dla terenów **1KD-L**, **2KD-L** i **kxr** nadanie spójnego charakteru oświetleniu oraz nawierzchniom, w granicach poszczególnych terenów, z uwzględnieniem przytoczonych powyżej ustaleń dla terenów **KD-L**.

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu ustalono uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej oraz uwzględnienie ograniczeń maksymalnej wysokości obiektów budowlanych wynikających z położenia obszaru planu w otoczeniu Poznań-Ławica.

W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są wprowadzone do projektu mpzp ustalenia w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym jego poszczególnych komponentów, a także w zakresie ochrony przyrody. W tym zakresie w przedmiotowym projekcie planu ustalono:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia,
- ochronę istniejących drzew, a w przypadku ich kolizji z planowaną infrastrukturą, przesadzenie ich lub wprowadzenie nowych nasadzeń w granicach planu,
- zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych systemów grzewczych,
- na terenach **1ZD** i **2ZD** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicach terenu,
- na terenach **1KD-L**, **2KD-L** i **kxr** odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na terenach.

Analizowany projekt mpzp wprowadza także zapisy określające zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. W zakresie sieci infrastruktury technicznej projekt planu przede wszystkim ustala powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie terenom dostępu do sieci. Dopuszcza także możliwość prowadzenia robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, teletransmisyjnej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

Ponadto, do projektu planu wprowadzono szereg ustaleń mających na celu ochronę i kształtowanie ładu przestrzennego. W granicach obszaru opracowania dopuszczono lokalizację: obiektów małej architektury, urządzeń budowlanych (zgodnie z pozostałymi ustaleniami planu), tablic informacyjnych, słupów ogłoszeniowych o określonej wysokości, szyldów o określonych parametrach i miejscu lokalizacji, z jednoczesnym zakazem lokalizacji szyldów z wykorzystaniem ekranów plazmowych lub w formie LED oraz wyświetlanych ruchomych obrazów. Zakazano również lokalizacji urządzeń reklamowych. Dopuszczono na obszarze opracowania lokalizację sieci infrastruktury technicznej z jednoczesnym zakazem lokalizacji napowietrznych sieci infrastruktury technicznej.

W granicach obszaru opracowania na terenach **1ZD** i **2ZD** dopuszczono lokalizację ogrodzeń ażurowych, o wysokości nie większej niż 1 m, na granicy działek w ogrodzie działkowym oraz ogrodzeń ażurowych lub w formie żywopłotu, o wysokości nie większej niż 2 m, sytuowanych na granicy ogrodów działkowych, z jednoczesnym zakazem lokalizacji ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych oraz ogrodzeń pełnych z wyjątkiem ogrodzeń od strony, położonej poza granicami planu ulicy Hetmańskiej.

Z punktu widzenia kształtowania ładu przestrzennego w granicach obszaru opracowania niezwykle istotne będzie respektowanie ww. zapisów zważywszy na zawarte w projekcie zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, które ustalają ochronę terenu, jako fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją z dnia 6.10.1982 r. pod numerem A 239”.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Zgodnie z art. 15 tej ustawy „... prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego, zawierający część tekstową i graficzną, zgodnie z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ...”. W myśl art. 20 ust. 1 ww. ustawy, plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania³⁸ analizowany obszar znajduje się w strefie terenów o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, w kategorii terenów zieleni, oznaczony symbolem **ZD** – tereny ogrodów działkowych. Ogrody te mogą być uzupełnione terenami komunikacji i infrastruktury technicznej. Dopuszcza się także przekształcenie ich na zielenią ogólnodostępną (np.: parki, skwery) i tereny sportowo-rekreacyjne. Na obszarze tym ustala się zabudowę niską o wysokości: altan do 5 m oraz budynków administracyjno-socjalnych do 7 m. W celu ochrony terenów ogrodów działkowych, dla których przewiduje się w Studium utrzymanie dotychczasowej funkcji, postuluje się podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia pasów zieleni izolacyjnej na terenach ogrodów działkowych zlokalizowanych w pobliżu ruchliwych tras komunikacyjnych, w tym autostrady, oraz w sąsiedztwie zakładów przemysłowych.

W zakresie zasad ochrony zasobów środowiska, Studium wskazuje na konieczność dążenia do poprawy jakości wód podziemnych oraz zapewnienia odtwarzalności ich zasobów. W zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, jako priorytetową przyjmuje się zasadę maksymalnego zatrzymania i oczyszczenia wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania m.in. poprzez stosowanie układów zapewniających infiltrację wód do ziemi i zachowanie możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

W zakresie ochrony powietrza *Studium...* określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zbieżne lub uzupełniające do aktualizacji *Programu ochrony powietrza dla Miasta Poznania*³⁹ i *Programu ochrony powietrza w zakresie benzoalfa-pirenu*⁴⁰. Programy te utraciły swoją moc na skutek wejścia w życie zapisów uchwały nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 roku w sprawie określenia „Programu

³⁸ Uchwała LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

³⁹ Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 508) – akt archiwalny

⁴⁰ Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrześniańskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 509) – akt archiwalny

ochrony powietrza w zakresie pyłu PM_{10} oraz $B(a)P$ dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM_{10} . W ww., archiwalnych już, dokumentach, w celu dążenia do uzyskania i utrzymania najwyższej jakości powietrza, określa się m.in.: tworzenie pasów zieleni (szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych) oraz rozmieszczanie ich w sposób wspomagający przewietrzanie obszarów szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń, wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ustalenie zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), a także ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego paliwami stałymi poprzez wzrost odbiorców ciepła sieciowego, ogrzewania elektrycznego lub gazowego. Uchwalony w 2015 r. „Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM_{10} oraz $B(a)P$ dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM_{10} ” również formułuje ww. cele, zatem wytyczne *Studium...* do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, odnoszące się do ochrony powietrza pozostają aktualne.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak planu miejscowego dla danego terenu powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Sytuacja taka utrudnia kształtowanie ładu przestrzennego obszaru oraz często również skuteczną ochronę zasobów środowiska przyrodniczego.

Obszar projektu planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu w stanie istniejącym stanowi teren ogrodów działkowych, w obrębie których istnieje jeden budynek mieszkalny oraz budynki administracyjno-socjalne ogrodów. Kilkanaście działek w obrębie terenu jest opuszczonych i zaniedbanych, jednak w przeważającej części teren jest obecnie użytkowany zgodnie z przeznaczeniem pod ogrody działkowe. Należy jednak zaznaczyć, że tylko część analizowanego obszaru stanowi teren miejski, natomiast część stanowi własność prywatną. Taka sytuacja własnościowa nie gwarantuje dalszego funkcjonowania ogrodów działkowych w obecnych granicach oraz stwarza zagrożenie wprowadzenia na prywatnych nieruchomościach odmiennego przeznaczenia i sposobu zagospodarowania. Ze względu na istniejącą zabudowę może okazać się, że zaistnieje możliwość podjęcia działań inwestycyjnych, realizowanych na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Potencjalna presja inwestycyjna należy zatem do najistotniejszych procesów, mających wpływ na kierunki oraz tempo niepożądanych przekształceń środowiska przyrodniczego, jakie mogą pojawić się w przypadku nieuchwalenia czy też zaniechania realizacji ustaleń planu miejscowego. To czy one wystąpią oraz jaki będzie ich rodzaj oraz skala będą uzależnione od zasięgu oraz intensywności planowanych inwestycji budowlanych.

W przypadku podjęcia działań inwestycyjnych przekształcenia zachodzące w środowisku będą zarówno długoterminowe, jak i krótkoterminowe. Do zmian długofalowych można zaliczyć: przekształcenia powierzchni ziemi, wynikające z przeprowadzenia niezbędnych niwelacji terenu, uszczelnienia jej fragmentów i wprowadzenia zabudowy, rozbudowy infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, ograniczenie powierzchni infiltracyjnych i zmniejszenie zasilania wód podziemnych, zmiana składu gatunkowego szaty roślinnej, występującej na terenie inwestycji, zmiany uwarunkowań krajobrazowych w obrębie inwestycji. Zmiany krótkoterminowe związane będą z emisjami zanieczyszczeń środowiska, generowanymi podczas prowadzenia prac budowlanych. Będzie to głównie zwiększenie natężenia hałasu, wzrost zanieczyszczenia atmosfery, w tym zwłaszcza wzrost zapylenia.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia.

Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu

zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Do dokumentów rangi wspólnotowej, formułujących cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia omawianego w prognozie projektu mpzp, zaliczyć można m.in. Dyrektywę Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (96/62/WE). Ogólnym celem tej dyrektywy jest zdefiniowanie podstawowych zasad wspólnej strategii poświęconej m.in. utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach. Cel ten jest szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania programów ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 i benzo-alfa-pirenu, realizowany w projekcie planu poprzez zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe (w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych), przeznaczenie prawie całego obszaru pod tereny ogrodów działkowych **ZD** i ustalenia w zakresie ochrony środowiska (ochrona istniejących drzew, zagospodarowanie zieleni wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia).

Na szczeblu lokalnym cele ochrony środowiska istotne dla projektu mpzp określone zostały w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020, z perspektywą do 2024 roku”⁴¹. Dokument ten określa zadania w zakresie ochrony środowiska dla Poznania dla okresu czteroletniego (lata 2017-2020) oraz wskazuje główne wyzwania dla miasta w zakresie ochrony środowiska do roku 2024. Wskazuje cele strategiczne (długoterminowe) oraz kierunki działań w procesie długofalowym, które mają przyczynić się do osiągnięcia zaplanowanej wizji Miasta. Cele strategiczne obejmują 12 różnych zagadnień i odnoszą się zarówno do zachowania dobrego stanu oraz poprawy jakości poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, jak i zmniejszenia pewnych niekorzystnych oddziaływań oraz zagadnień na pograniczu ochrony środowiska i innych dziedzin (m.in. społecznych i gospodarczych). Kierunki działań wytyczone na lata 2017-2020 stanowią z kolei uszczegółowienie celów strategicznych.

Część z wyznaczonych 15 celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego w prognozie projektu mpzp. Są to cele dotyczące:

- osiągnięcia dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców (dążenie do osiągnięcia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza) – cel realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe (z dopuszczeniem stosowania indywidualnych systemów grzewczych), przeznaczenie prawie całej powierzchni obszaru pod tereny ogrodów działkowych (**ZD**), ochronę istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą, przesadzenie ich lub wprowadzenie nowych nasadzeń w granicach planu, zagospodarowanie zieleni wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody – cel realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach **ZD** w granicach terenu, a na terenach **1KD-L**, **2KD-L** i **kxr** odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na terenach, pośrednio również ustalenie powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci (w tym wodociągowej i kanalizacyjnej);
- ochrony i zachowania różnorodności biologicznej oraz tworzenia sieci obszarów chronionych* – cel realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: przeznaczenie prawie całej powierzchni obszaru pod tereny ogrodów działkowych (**ZD**), ochronę istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą, przesadzenie ich lub wprowadzenie nowych nasadzeń w granicach planu, zagospodarowanie zieleni wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia.

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, należy uznać, że zostały one uwzględnione w projekcie planu w sposób właściwy.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Obecnie prawie cały obszar projektu planu stanowi niezabudowaną powierzchnię biologicznie czynną, użytkowaną jako ogrody działkowe. Należy również podkreślić, że cały obszar planu został

⁴¹ uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r.

antropogenicznie przekształcony i w jego obrębie występują antropogeniczne formy rzeźby terenu - skarpy usypane w pobliżu głównych ulic.

Projekt planu utrzymuje ten stan. Ustala przeznaczenie obecnego terenu pod ogrody działkowe **ZD**, dopuszczając jedynie lokalizacje na każdej działce w ogrodzie działkowym jednej altany działkowej albo jednego budynku gospodarczego, lokalizację budynków administracyjno-socjalnych (wskazując ich lokalizacje w miejscu, w którym są obecnie), zachowanie istniejącego na terenie **1ZD** budynku mieszkalnego jednorodzinnego, bez możliwości jego rozbudowy i nadbudowy oraz dopuszczając lokalizacje kondygnacji podziemnych. Jednocześnie projekt planu na terenach **ZD** ustala zachowanie co najmniej 70% powierzchni biologicznie czynnej. W ten sposób zapewniono ochronę i utrzymanie znacznej powierzchni biologicznie czynnej analizowanego obszaru oraz ograniczono wprowadzenie istotnych zmian w ukształtowaniu terenu – zmian wynikających z prowadzenia prac budowlanych (np. realizacji wykopów). Stosunkowo niewielkie, długoterminowe ingerencje w powierzchnię ziemi mogą być związane z realizacją budynków administracyjno-socjalnych (o powierzchni zabudowy jednego budynku nie większej niż 150 m²), kilku nowych altan czy też budynków gospodarczych (na nielicznych obecnie nieużytkowanych działkach) oraz z ewentualną realizacją kondygnacji podziemnych czy też możliwą przebudową ciągu pieszo-rowerowego (**kxr**) w celu przystosowania do prowadzenia ruchu samochodowego. Skala tych inwestycji powoduje, że ich realizacja nie wpłynie w sposób istotny na zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej terenów **ZD**.

Krótkoterminowe oddziaływania na powierzchnię ziemi mogą być związane z prowadzeniem, dopuszczonych w projekcie planu, robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, czy też realizacją na terenach dróg nowych elementów zagospodarowania pasa drogowego. Tego typu prace spowodują przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów infrastruktury technicznej. Odpowiednie zabezpieczenie tego typu instalacji będzie najprawdopodobniej wymagało umieszczenia w glebie materiałów wpływających na zmianę właściwości gruntu.

Krótkoterminowe oddziaływania na powierzchnię ziemi mogą też dotyczyć terenów bezpośrednio sąsiadujących z ewentualnymi inwestycjami i powodować przekształcenia właściwości chemicznych i fizycznych podłoża. Ich czasowe obciążenie na skutek wykorzystania ciężkiego sprzętu budowlanego spowoduje degradację naturalnego systemu kapilarnego, decydującego o retencji wody, jej dostępności dla roślin oraz wymianie gazowej w profilu glebowym. Należy tu jednak zaznaczyć, że oddziaływania te ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Należy zaznaczyć, że ewentualne, wyżej opisane inwestycje, ze względu na swoją skalę oraz zasięg przestrzenny, nie będą powodować istotnych oddziaływań na powierzchnię ziemi.

Podsumowując, należy stwierdzić, że realizacja ustaleń mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie spowoduje znaczących oddziaływań na powierzchnię ziemi oraz warunki gruntowe terenu, jak też nie spowoduje przekształcenia obecnej rzeźby terenu. Należy jednocześnie pamiętać, że kontynuacja obecnego użytkowania ogrodów nieuchronnie wiąże się ze stałymi przekształceniami powierzchni ziemi wynikającymi z zabiegów agrotechnicznych, przystosowujących grunt do potrzeb uprawianych roślin.

6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych i zarejestrowanych zasobów surowców mineralnych, w związku z powyższym nie przewiduje się występowania oddziaływań w tym zakresie na skutek realizacji ustaleń projektu planu.

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ze względu na brak występowania na obszarze objętym projektem mpzp cieków oraz zbiorników wód powierzchniowych, ustalenia projektu planu nie odnoszą się do zagadnień związanych z ochroną zasobów wód powierzchniowych. Realizacja zapisów planu nie spowoduje oddziaływania na wody powierzchniowe.

Nie przewiduje się również znaczącego oddziaływania realizacji ustaleń planu na zasoby wód podziemnych. Ochrona wód podziemnych w obrębie jednolitych części wód polega m.in. na unikaniu niekorzystnych zmian ich stanu ilościowego i chemicznego, zachowaniu równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem wód podziemnych i utrzymaniu lub osiągnięciu ich dobrego stanu ilościowego i chemicznego. W związku z powyższym, w kontekście ochrony zasobów wód podziemnych pożądane jest utrzymanie jak największych powierzchni umożliwiających infiltrację wód. Obecnie większość

obszaru projektu planu stanowi niezabudowaną powierzchnię biologicznie czynną, zagospodarowaną w formie ogrodów działkowych. Projekt planu utrzymuje ten stan. Ustala przeznaczenie obecnego terenu pod ogrody działkowe **ZD**, wprowadzając jednocześnie ustalenie zachowania co najmniej 70% jego powierzchni jako biologicznie czynnej oraz dopuszczając jedynie lokalizację na każdej działce w ogrodzie działkowym jednej altany albo jednego budynku gospodarczego, lokalizację budynków administracyjno-socjalnych zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy i zachowanie na terenie **1ZD** budynku mieszkalnego jednorodzinnego. W ten sposób zapewniono zachowanie wysokiego w skali planu udziału powierzchni umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych, które zgodnie z zapisem projektu planu mają być zagospodarowane w granicach terenu **ZD**.

Dla terenów **1KD-L**, **2KD-L** i **kxr**, które w obszarze opracowania łącznie zajmują około 2% jego powierzchni, projekt planu ustala odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na terenach. Dodać tu należy, że biegnąca środkiem obszaru droga (przeznaczona na ciąg pieszo-rowerowy **kxr**) jest drogą gruntową.

Powyższe ustalenia projektu planu zapewniają możliwość zatrzymania znacznej części wód opadowych i roztopowych na terenie, na którym były opady i ograniczenie degradacji środowiska, spowodowanej uszczelnieniem terenu. Ustalenie obowiązku zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia wpłynie pozytywnie na gospodarowanie zasobami wody w jej naturalnym obiegu i utrzymanie w dobrej kondycji roślinności – zwłaszcza zadrzewień w granicach ogrodów, przystosowanych do panujących na obszarze planu warunków hydrogeologicznych.

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta

Realizacja ustaleń mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie spowoduje zarówno znaczących, jak i negatywnych oddziaływań na szatę roślinną i zwierzęta bytujące na obszarze projektu planu.

W projekcie planu ustalono zachowanie obecnego sposobu gospodarowania terenów i przeznaczenie pod ogrody działkowe – **ZD**. Projekt planu dopuszcza też zagospodarowanie części terenu jako ogólnodostępnego terenu zieleni. W obu przypadkach realizacja planu pozwoli na dalsze istnienie i wzrost przeważającej części obecnej szaty roślinnej opracowywanego terenu. W projekcie planu zapewniono ochronę i utrzymanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej, umożliwiającej dalszą wegetację istniejącej zieleni, ustalając zachowanie co najmniej 70% powierzchni terenów **ZD** jako biologicznie czynnego.

W ustaleniach projektu planu znalazł się również zapis zapewniający ochronę istniejących drzew, które tylko w przypadku stwierdzonej kolizji z planowaną infrastrukturą techniczną mogą być przesadzone lub usunięte, pod warunkiem, że na ich miejsce wprowadzone zostaną nowe nasadzenia na obszarze planu. Kolejnym pozytywnym ustaleniem w zakresie kształtowania zieleni jest ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia.

Z uwagi na zachowanie obecnego przeznaczenia i zagospodarowania terenu jako ogrodów działkowych **ZD** nie przewiduje się również oddziaływań na zwierzęta. Jedynie etap prowadzenia robót budowlanych, dopuszczonych w projekcie planu, zwłaszcza przy użyciu hałaśliwych maszyn budowlanych, których funkcjonowanie stanowi czynnik płoszący, może spowodować krótkoterminowe negatywne oddziaływanie na zwierzęta, głównie na bytujące na obszarze projektu planu ptaki.

Wynikające z realizacji planu utrzymanie obecnego przeznaczenia terenów wiąże się zatem z utrzymaniem jego obecnej bioróżnorodności.

6.5. Oddziaływanie na krajobraz

Ze względu na brak projektowanych zmian w dotychczasowym przeznaczeniu i sposobie zagospodarowania terenu objętego projektem planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu, realizacja jego ustaleń nie wpłynie na zmianę uwarunkowań krajobrazowych na analizowanym obszarze.

Rozwiązania funkcjonalne zaproponowane w projekcie planu zapewniają zachowanie pozytywnych walorów krajobrazowych obecnych ogrodów działkowych. Drzewa w obszarze opracowania zasłaniają budynki administracyjno-socjalne, jak również nie zawsze estetyczne altany oraz istniejący na terenie ogrodów dom jednorodzinny. Dalsze zachowanie zieleni kreującej taki krajobraz zapewniają zapisy projektu planu ustalające wysoki, co najmniej 70%-owy, udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenów **ZD**, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz ochronę istniejących drzew, a w przypadku ich kolizji

z planowaną infrastrukturą, przesadzenie ich lub wprowadzenie nowych nasadzeń w granicach planu. W przypadku realizacji, dopuszczonego w projekcie planu, zagospodarowania części terenów **ZD** jako ogólnodostępnego terenu zieleni (zapewne na bazie obecnie istniejącej szaty roślinnej) zieleń będzie nadal istotnym elementem krajobrazu Łazarza widzianego np.: z ul. Hetmańskiej.

Dość należy, że w kwestii ochrony krajobrazowych walorów terenów **ZD** istotne są też zapisy projektu planu dla budynków administracyjno-socjalnych, ustalające maksymalną wysokość budynku, wynoszącą 7 m w przypadku dachu stromego, co przy wskazanej na rysunku projektu planu odległości dzielącej budynku od otaczających ulic, umożliwi ich zasłonięcie koronami drzew. Zieleń rosnąca w granicach opracowania jest na tyle wysoka i gęsta, że zapewne będzie nadal osłaniać ewentualne nowe altany, czy też budynki gospodarcze, których lokalizacje dopuszcza projekt planu. Odnośnie istniejącego budynku mieszkalnego jednorodzinny, projekt planu zakłada jego zachowanie bez możliwości rozbudowy i nadbudowy, co również gwarantuje zachowanie nienaruszonego obecnego widoku na teren ogrodów.

W panoramie ogrodów działkowych oglądanej z ul. Hetmańskiej bardzo widoczne są zainstalowane w granicach opracowania – przy skrzyżowaniach i drogach ruchu pieszego – różnego rodzaju nośniki informacji. Lokalizacja ogrodów działkowych w bezpośrednim sąsiedztwie II ramy komunikacyjnej miasta Poznania, między ruchliwymi skrzyżowaniami, w oczywisty sposób sprzyja lokalizowaniu urządzeń informacyjnych, w tym w szczególności reklamowych. Z tego względu, w kontekście konieczności ochrony krajobrazu miejskiego i dążenia do porządkowania przestrzeni miejskiej, istotne są ustalenia projektu planu w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Projekt planu na całym obszarze opracowania zakazuje lokalizacji urządzeń reklamowych, dopuszcza lokalizację tablic informacyjnych, słupów ogłoszeniowych o określonej wysokości, szyldów o określonych parametrach i miejscu lokalizacji z jednoczesnym zakazem lokalizacji szyldów z wykorzystaniem ekranów plazmowych lub w formie LED oraz wyświetlanych ruchomych obrazów. Ograniczenia, co do wysokości, parametrów, formy czy też miejsca lokalizacji ww. nośników informacji, umożliwiają wykorzystanie atutów lokalizacji, przy jednoczesnym nie agresywnym oddziaływaniu na panoramę obszaru opracowania.

Elementem widocznym w krajobrazie obszaru opracowania są ogrodzenia, w tym m.in. istniejące, betonowe ogrodzenia (szczególnie widoczne od strony ul. Hetmańskiej) oraz napowietrzne sieci infrastruktury technicznej. Projekt planu zakazuje lokalizacji ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych oraz ogrodzeń pełnych, z wyjątkiem (już istniejących) ogrodzeń od strony (położonej poza granicami planu) ulicy Hetmańskiej. Projekt dopuszcza natomiast na terenach **ZD** lokalizację ogrodzeń ażurowych, o wysokości nie większej niż 1 m, na granicy działek w ogrodzie działkowym oraz ogrodzeń ażurowych lub w formie żywoplotu, o wysokości nie większej niż 2 m, sytuowanych na granicy ogrodów działkowych. Projekt planu przy dopuszczeniu lokalizacji sieci infrastruktury technicznej ustala jednocześnie zakaz lokalizacji napowietrznych sieci infrastruktury.

Realizacja ustaleń planu w zakresie zabudowy, nośników informacji i ogrodzeń z pewnością nie spowoduje negatywnych oddziaływań na walory krajobrazowe obszaru opracowania.

Ponadto, pozytywny wpływ na kształtowanie zagospodarowania obszaru może mieć realizacja wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych. W projekcie planu ustalono dla terenów **1KD-L**, **2KD-L** i **kxr** nadanie spójnego charakteru oświetleniu oraz nawierzchniom, w granicach poszczególnych terenów, z uwzględnieniem dla terenów **KD-L** zagospodarowania w nawiązaniu do rozwiązań układu drogowego znajdującego się poza granicami planu.

Podsumowując wyżej przytoczone ustalenia projektu planu, należy stwierdzić, że ich realizacja spowoduje pozytywne oddziaływania na krajobraz obszaru opracowania jako fragmentu Łazarza.

6.6. Oddziaływanie na ludzi

Głównym założeniem sporządzania projektu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu jest ochrona terenów ogrodów działkowych, będących jedyną w okolicy znaczącą enklawą zieleni. Ustalenia funkcjonalne zawarte w projekcie planu realizują ten cel, dzięki czemu niedopuszczalna będzie zabudowa, która doprowadzić by mogła do degradacji tej części Łazarza. Projekt planu ustala przeznaczenie terenu pod ogrody działkowe (**ZD**), dopuszczając jedynie lokalizację altan działkowych albo budynków gospodarczych, wskazując lokalizację budynków administracyjno-socjalnych (w miejscu już istniejących) i zachowując istniejący w granicach ogrodów jeden budynek mieszkalny jednorodzinny. Projekt planu wprowadza ustalenia w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz w zakresie ochrony środowiska, które zabezpieczą teren przed niekontrolowanymi działaniami inwestycyjnymi, których realizacja wpłynie na zachowanie ogrodów lub ewentualnie na stworzenie na części z nich ogólnodostępnych terenów zieleni. Stworzenie takich terenów oznacza tym samym udostępnienie terenu dla wszystkich mieszkańców

okolicznej zabudowy mieszkaniowej, a nie tylko dla użytkowników ogrodów działkowych. Realizacja ustaleń projektu planu pozwoli na zachowanie i ochronę najważniejszych elementów środowiska przyrodniczego omawianego obszaru, czyli zieleni i powierzchni biologicznie czynnej, które mimo swojego antropogenicznego przekształcenia stale pełnią istotne funkcje w strukturze przyrodniczej miasta i znaczące funkcje w skali samego Łazarza.

Utrzymanie i ochrona ogrodów działkowych obecnie już w niewielkim stopniu służy potrzebie dostarczenia gospodarstwom domowym żywności. Po zmianach ekonomiczno-społecznych, jakie zaszły od czasu założenia ogrodów, obecnie zapewniają one głównie możliwość wypoczynku i rekreacji. Zachowanie tej formy gospodarowania terenem zaspokaja bardzo zindywidualizowane potrzeby ludzkie, co w warunkach miejskich postrzegane jest często jako wyższa jakość życia.

W przypadku stworzenia na części analizowanego obszaru ogólnodostępnych terenów zieleni, realizacja planu otworzy możliwości zaspokajania ww. potrzeb większej liczbie ludzi, nie ograniczając się wyłącznie do użytkowników ogrodów działkowych, lecz obejmując wszystkich mieszkańców miasta. Realizacja planu tym samym, w nieznacznym stopniu, pozytywnie wpłynie na ogólną jakość życia w mieście.

Na przedmiotowy obszar istniejących ogrodów działkowych będzie oddziaływał – podobnie jak obecnie – hałas komunikacyjny, przede wszystkim samochodowy. Zasięgi oddziaływania tego hałasu w stanie istniejącym – w latach 2011-2012, na podstawie dokumentacji aktualnej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012*⁴² – omówiono w rozdz. 2.11 niniejszej prognozy. W rozdziale tym wskazano m.in., że warunki akustyczne w środowisku na przedmiotowym terenie projektu planu są obecnie korzystne dla sposobu spędzania czasu w tym miejscu, czyli dla rekreacji i wypoczynku podczas prac ogródkowych, poza pasem terenu o szerokości ok. 40-50 m od granicy przy ul. Hetmańskiej, i nie przewiduje się, aby ten stan środowiska się pogorszył.

Ogrody działkowe, poza spełnieniem ww. potrzeb ludzi, wywierają również pozytywny wpływ na czynniki kształtujące mikroklimat omawianego obszaru (temperaturę i wilgotność powietrza, prędkość wiatru), co również przekłada się na poprawę warunków zdrowotnych życia w mieście. W tym zakresie szczególnie istotne i korzystne są ustalenia projektu w zakresie: ochrony istniejących drzew, zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia, udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu nie mniejszy niż 70%.

Nie przewiduje się, aby realizacja dopuszczonych projektem planu ewentualnych inwestycji dotyczących budynków administracyjno-socjalnych, altan czy też budynków gospodarczych, sieci spowodowała istotne zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej terenów **ZD**. Niewielka skala ww. inwestycji powoduje, że ich realizacja nie spowoduje również znaczącego, długoterminowego, negatywnego oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska, takie jak: jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny, czy jakość wód podziemnych. Z uwagi na powyższe, nie przewiduje się również występowania długoterminowych, negatywnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp na ludzi. Należy też przypuszczać, że ewentualne działania inwestycyjne prowadzone będą w ciągu dnia i nie będą stanowiły uciążliwości w godzinach nocnych. Poza tym, wywołają oddziaływania krótkotrwałe, które ustaną po zakończeniu prac budowlanych. Zasięg negatywnego oddziaływania powinien być ograniczony do działki budowlanej, aby nie stanowił on zbyt dużego dyskomfortu dla dalszego otoczenia, w tym mieszkańców sąsiadującej z obszarem projektu planu zabudowy mieszkaniowej. Zatem, na etapie realizacji ewentualnych ww. inwestycji może dojść jedynie do krótkoterminowych, negatywnych oddziaływań na ludzi wynikających z emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza, a także z utrudnień w ruchu pojazdów i pieszych.

6.7. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

Projekt planu ustala przeznaczenie terenu zgodny z obecnie pełnionymi przez niego funkcjami ogrodów działkowych i dróg. Ze względu na adaptacyjny charakter projektu planu, a także brak zasadniczych zmian w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu objętego ustaleniami projektu planu, nie przewiduje się jakiegokolwiek wzrostu poziomu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na skutek realizacji mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu. Zakłada się przy tym, że istniejące, jak też nowe altany i pomieszczenia gospodarcze są i będą użytkowane wyłącznie poza okresem grzewczym.

W obszarze planu istnieją nieliczne budynki, które są lub mogą być użytkowane przez cały rok. Projekt mpzp poprzez ustalony zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych systemów grzewczych uniemożliwia wprowadzenie na analizowany obszar źródeł zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, a tym samym wpływających

⁴² *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012*, Część I, AkustiX, Poznań, listopad 2012

w sposób istotny na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Ustalenie to zasadniczo wynika z dopuszczenia lokalizacji budynków administracyjno-socjalnych oraz dopuszczonego do zachowania budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Podkreślić należy, że projekt planu zawiera też zapis o dopuszczeniu robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury, co umożliwi ewentualne podłączenie się do istniejących w otoczeniu sieci infrastruktury, jak też wykorzystanie w ww. budynkach niekonwencjonalnych, proekologicznych technologii grzewczych.

Poza ww. zakazem projekt planu ustala też zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych planem oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Zachowanie istniejących terenów ogrodów działkowych (**ZD**) w obecnym układzie przestrzennym, ze znaczącym udziałem zieleni, która zmniejsza udział dwutlenku węgla w powietrzu atmosferycznym oraz wpływa na ograniczenie przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych, z pewnością korzystnie wpłynie na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego. W tym zakresie szczególnie istotne są zapisy projektu ustalające ochronę istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą, wymóg ich przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń na obszarze planu oraz ustalające zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia.

Niewielki wzrost emisji o charakterze lokalnym i czasowym może nastąpić jedynie na etapie prowadzenia robót budowlanych, związanych z realizacją nielicznych inwestycji dopuszczonych postanowieniami projektu planu (np. robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, robót związanych z ewentualną nową lokalizacją budynków administracyjno-socjalnych czy też realizacją nowych elementów zagospodarowania pasów drogowych na terenach **KD-L**). Źródłami emisji zanieczyszczeń będą w tym przypadku silniki maszyn budowlanych, a także same prace ziemne, których przeprowadzanie generuje powstawanie zanieczyszczeń pyłowych. Ilość zanieczyszczeń wytwarzanych przez maszyny budowlane w analizowanym przypadku będzie stosunkowo niewielka, głównie ze względu na niewielką skalę inwestycji, ograniczoną powierzchnię, na jakiej będą odbywały się roboty oraz ograniczony czas ich przeprowadzania. Pyły powstające podczas prowadzenia prac budowlanych nie będą miały większego znaczenia w kształtowaniu poziomów emisji dla tych terenów (niewielkie odległości unoszenia powodować będą czasowy wzrost zapylenia o charakterze lokalnym). Emisja ta będzie zjawiskiem czasowym i nie będzie miała większego wpływu na długofalowe kształtowanie jakości powietrza na tym terenie.

6.8. Oddziaływanie na klimat lokalny

Prognozuje się, że realizacja ustaleń mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie spowoduje niekorzystnych zmian w dotychczasowych warunkach klimatu lokalnego, a wręcz pozwoli na zachowanie czynników, które pozytywnie wpływają na jego kształtowanie.

Projekt planu utrzymuje dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenu ogrodów działkowych. Z punktu widzenia oddziaływania na klimat lokalny pozytywnie ocenia się zachowanie analizowanego terenu jako nie przeznaczonego do zabudowy, na którym istniejące, niskie budynki kubaturowe nie utrudniają w jakikolwiek sposób przewietrzania tego rejonu miasta. Istotnym aspektem jest pozytywny wpływ zieleni na regulację temperatury otoczenia – poprzez wpływ na wzrost wilgotności powietrza. Stąd korzystne są wszystkie ustalenia projektu planu, które zapewniają ochronę istniejącej zieleni wysokiej oraz te, które umożliwią wprowadzanie nowych nasadzeń. W tym zakresie pozytywnie ocenia się ustalenia dotyczące ochrony istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą, wymóg ich przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń na obszarze planu oraz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia.

Dodatkowym czynnikiem pozytywnie oddziałującym na klimat lokalny – czynnikiem, który ogranicza możliwość znacznego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, jest ustalenie na obszarze projektu planu zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych planem oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych systemów grzewczych.

6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Projekt planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu, który obejmuje w całości tereny istniejących ogrodów działkowych, ustala przeznaczenie terenów oraz określa sposoby ich zagospodarowania, ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, konieczności kształtowania ładu przestrzennego oraz konieczności

dostosowania funkcji do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych oraz ograniczeń wynikających z ochrony środowiska.

Projekt mpzp wyznacza dla przedmiotowego obszaru dwa tereny ogrodów działkowych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1ZD** i **2ZD**, oraz tereny dróg publicznych **1KD-L** i **2KD-L**, tudzież teren publicznego ciągu pieszo-rowerowego **kxr**.

Dla obszaru projektu mpzp – obejmującego tereny istniejących ogrodów działkowych, w tym obiekty i budynki bezpośrednio związane z ich funkcjonowaniem, nie zdefiniowano ustaleń dotyczących standardów akustycznych w środowisku – jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w związku ustaleniami dla terenów zieleni na podstawie obowiązującego dla miasta Poznania *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*⁴³. W Studium jw. ochroną akustyczną w środowisku nie zostały objęte m.in. tereny ogrodów działkowych **ZD**, czyli oba projektowane tereny **1ZD** i **2ZD** ogrodów działkowych, mimo że takiej ochronie tereny te podlegają w ustaleniach aktualnej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012*⁴⁴, uzgadnianych przez Wydział Ochrony Środowiska UMP.

Niemniej przyjmuje się, że na obszar istniejących ogrodów działkowych będzie oddziaływał – podobnie jak obecnie – hałas komunikacyjny, przede wszystkim samochodowy. Zasięgi oddziaływania tego hałasu w stanie istniejącym w latach 2011-2012, na podstawie dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012*⁴⁵, omówiono w rozdz. 2.11 niniejszej prognozy. W rozdziale tym wskazano m.in., że warunki akustyczne w środowisku na obszarze projektu planu są korzystne dla sposobu spędzania czasu w tym miejscu, czyli dla rekreacji i wypoczynku podczas prac ogródkowych, poza południowym pasem terenu o szerokości od granicy przy ul. Hetmańskiej – od ok. 20 m w części zachodniej, na terenie ROD im. O. Kopczyńskiego, do max. 40 m w części wschodniej, na terenie ROD im. M. Curie-Skłodowskiej, na wysokości obserwatora ok. 4 m. Dla niższego obserwatora pieszego wymagany komfort akustyczny zapewniony jest już bliżej południowej granicy projektu planu. Warunki akustyczne na terenie ogrodów we wschodniej części analizowanego obszaru poprawiłaby przegroda przeciwhałasowa w postaci pełnego opłotowania zamiast ogrodzenia z siatki – wzdłuż ul. Hetmańskiej, tak jak ma to miejsce w części zachodniej.

Nie bez znaczenia byłoby również ograniczenie emisji hałasu z ul. Hetmańskiej. Ponieważ jednak obszar projektu planu nie obejmuje w swych granicach terenów komunikacji związanych z tą trasą, nie można było zapisać ustaleń dotyczących ograniczenia hałasu samochodowego. Należy zaznaczyć jednak, że ekran przeciwhałasowy na tym odcinku ul. Hetmańskiej – wzdłuż terenów ogrodów działkowych – nie jest wskazany, ze względów krajobrazowo-przestrzennych.

Ponadto przewiduje się, że na obszar projektu planu nie będzie oddziaływał – jak obecnie – hałas tramwajowy, kolejowy i przemysłowy, a także hałas lotniczy.

Przewiduje się także, że na terenach ogrodów działkowych nie będą prowadzone prace oraz nie będą lokalizowane źródła zagrożeń akustycznych, które mogłyby być zakwalifikowane jako tzw. „pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu” (według rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁴⁶), które mogłyby się okazać uciążliwe akustycznie dla środowiska – na terenie ogrodów działkowych oraz w ich otoczeniu, co jednak nie oznacza, że okresowo takie uciążliwości nie mogą występować.

W podsumowaniu stwierdza się, że przedmiotowy obszar ogrodów działkowych nie został w omawianym projekcie mpzp objęty ochroną akustyczną w środowisku (jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych). Na obszar ten będzie oddziaływał – podobnie jak obecnie – hałas komunikacyjny, przede wszystkim samochodowy. Zasięgi oddziaływania tego hałasu, w stanie istniejącym w latach 2011-2012, są obecnie korzystne dla sposobu spędzania czasu na terenie ogródków położonych poza pasem terenu o szerokości od ok. 20 m w części zachodniej do max. 40 m w części wschodniej, od granicy przy ul. Hetmańskiej. Nie przewiduje się, aby ten stan środowiska miał się pogorszyć.

Na obszar projektu planu oddziałuje nieznaczaco hałas tramwajowy, oraz nie oddziałuje hałas kolejowy, przemysłowy i lotniczy.

⁴³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

⁴⁴ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2012*, Część I, AkustiX, Poznań, listopad 2012

⁴⁵ jw.

⁴⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Jak wspomniano w punkcie 2.13 niniejszej prognozy, cały teren analizowanego projektu planu stanowi część zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta Poznania – Łazarz.

Projekt planu zawiera ustalenia w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, które ustalają ochronę zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania – Łazarz.

Ponieważ w granicach obszaru opracowania nie występują jakiegokolwiek budynki istotne dla ww. objętego ochroną zespołu urbanistyczno-architektonicznego, a realizacja uchwalonego planu nie będzie skutkowałą zmianami funkcjonalnymi terenów, należy stwierdzić, że nie przewiduje się niekorzystnych oddziaływań na dziedzictwo kulturowe miasta.

6.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na dobra materialne na skutek realizacji ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu. Analizowany projekt planu nie przewiduje wprowadzenia nowych inwestycji, wpływających w sposób znaczący na zwiększenie ilości dóbr materialnych w jego granicach. Ze względu na bardzo ograniczoną skalę możliwych zmian w terenie, ewentualnego, nieznacznego wzrostu ilości dóbr materialnych można się spodziewać w przypadku ponownego zagospodarowania obecnie nieużytkowanych działek – lokalizacji na nich nowych altan albo budynków gospodarczych, czy też ewentualnych inwestycji obejmujących już istniejące budynki administracyjno-socjalne, ciąg pieszo-rowerowy, sieci infrastruktury technicznej lub nowe elementy zagospodarowania pasa drogowego.

Na etapie realizacji dopuszczonych planem robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, możliwej przebudowy ciągu pieszo-rowerowego **kxr** w celu przystosowania do prowadzenia ruchu samochodowego, czy też realizacji nowych elementów zagospodarowania pasów drogowych na terenach fragmentów dróg biegnących w granicach obszaru opracowania, mogą wystąpić krótkoterminowe i miejscowe oddziaływania na istniejące dobra materialne. Polegać one mogą np. na ewentualnym pogorszeniu stanu nawierzchni istniejących w otoczeniu projektu planu dróg na skutek intensywniejszego ruchu pojazdów ciężarowych, związanego z prowadzonymi inwestycjami. Z uwagi na skalę tych inwestycji nie przewiduje się jednak, że będzie to oddziaływanie znaczące.

6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

W obrębie obszaru projektu planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu oraz w jego otoczeniu nie są zlokalizowane obszary prawnie chronione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, jak również obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000. W związku z powyższym, nie przewiduje się oddziaływania realizacji ustaleń mpzp na tereny prawnie chronione.

6.13. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji ustaleń planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie

istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania. Należy tylko podkreślić, że analiza pomiarów, uzyskanych w ramach PMS, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

Monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywany jest przez ustawowo zobligowane do tego instytucje – w przypadku miasta Poznania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie, Prezydenta Miasta Poznania, pełniącego jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego. Dotyczy poszczególnych komponentów środowiska, w tym: jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, a jego szczegółowy zakres i częstotliwość określają przepisy odrębne, w tym ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*. Pomiar i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach⁴⁷, a także w specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Projekt planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu ma charakter ochronny. Poprzez ustalenie przeznaczenia analizowanego obszaru pod ogrody działkowe (**ZD**), z jednoczesnymi bardzo ograniczonymi możliwościami lokalizacji zabudowy (w miejscu istniejącej), projekt zabezpiecza dalsze funkcjonowanie obecnych ogrodów działkowych. Ustalenia w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego uwzględniają konieczność ochrony najbardziej cennego komponentu omawianego terenu – istniejącej zieleni, którą zagospodarowany jest prawie cały obszar opracowania, i która pełni istotne funkcje – biologiczną, rekreacyjno-wypoczynkową, społeczną, estetyczną. W związku z powyższym, nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych do rozwiązań wskazanych w projekcie planu – w zakresie rozwiązań funkcjonalnych i zagadnień ochrony środowiska.

9. STRESZCZENIE I WNIOSKI

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu. Prognoza składa się z ośmiu części.

W pierwszej części omówiono przedmiot opracowania, podstawy formalno-prawne, metodologię i zasadność jej sporządzania. Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, kulturowe i krajobraz.

Projekt planu miejscowego sporządzany jest na podstawie uchwały Nr V/19/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu.

Obszar projektu planu położony jest na południe od centrum miasta na terenie Łazarza i obejmuje działki ograniczone ulicami wymienionymi w nazwie mpzp. Powierzchnia planu wynosi około 6,4 ha.

⁴⁷ w tym m.in. w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. *w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* (Dz.U.2016.1178), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem* (Dz. U. 2011 Nr 288 poz.1697)

W drugiej części prognozy opisano obecne zagospodarowanie analizowanego terenu. Poddano charakterystyce poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, gleby, warunki wodne, szatę roślinną, zwierzęta oraz klimat lokalny. W oparciu o dostępne informacje i analizy dokonano również oceny jakości powietrza, zasobów wodnych oraz klimatu akustycznego.

W obszarze projektu planu znajdują się ogrody działkowe, na których znajduje się dużo zieleni urządzonej i altany działkowe. Na jednej z działek zlokalizowany jest budynek mieszkalny. Są też budynki administracyjne należące do ogrodów. W centralnej części obszaru zlokalizowane są działki, na których rozprzestrzeniła się głównie roślinność ruderalna. Przez obszar planu przebiega droga, będąca przedłużeniem ulicy J. Łukaszewicza oraz znajdują się fragmenty ulic: K. Potockiej i R. Dmowskiego.

Obszar opracowania stanowi fragment wyższego poziomu wodnolodowcowego równiny sandrowej. Ponieważ rzeźba terenu obszaru opracowania została w znaczący sposób przekształcona obecne rzędne terenu odzwierciedlają wysokości terenu powstałe po naniesieniu na rodzime utwory geologiczne gruntów nasypowych. W północno-zachodniej części obszaru opracowania – wzdłuż ul. R. Dmowskiego, rzędne terenu wahają się około 76,0 m n.p.m. Obszar obniża się stopniowo w kierunku południowo-wschodnim osiągając w rejonie zbiegu ulic Kolejowej i Hetmańskiej wartości około 73,0 m n.p.m. Granica południowa i fragmenty granic południowo-zachodniej i południowo-wschodniej przebiegają u podnóża sztucznych skarp: ulicy Hetmańskiej i jej połączeń z ulicami R. Dmowskiego i Kolejową.

Naturalna rzeźba przeważającej części obszaru objętego opracowaniem została ukształtowana w epoce plejstocenu, w fazie poznańskiej zlodowacenia bałtyckiego. Przedmiotowy teren, stanowiący w przeważającej części fragment równiny sandrowej – II wysokiego poziomu sandrowego, powstał w wyniku akumulacji cienkiej, około dwumetrowej, pokrywy piasków i żwirów na poziomach osadów w dużej części zbudowanych z glin zwałowych wcześniejszego zlodowacenia. W pasie terenu przy zachodniej granicy obszaru opracowania, jak też na jego południowo-wschodnim fragmencie, w epoce holocenu, ukształtowała się dawna dolina rzeczna. Na obecność w przeszłości cieku wskazuje warstwa namulów piaszczystych den dolinnych.

Z informacji przedstawionych w Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania, wynika, że w pasie terenu równoległym do ulicy Hetmańskiej do głębokości 1 m p.p.t. zalegają grunty antropogeniczne w postaci nasypów budowlanych powstałych w trakcie realizacji inwestycji drogowych. Również w miejscu zbiegu ulicy Hetmańskiej z ulicą Kolejową grunty te zalegają do głębokości 2 m p.p.t. Grunty te występują też od strony ul. K. Potockiej do głębokości 1 m p.p.t., jednak tylko przy jej zbiegu z ulicą R. Dmowskiego oraz przy jej zbiegu z ulicą Kolejową. Warstwa gruntów antropogenicznych występuje również na głębokości do 2 m p.p.t. w pasie terenu pomiędzy ul. R. Dmowskiego i przedłużeniem ul. J. Łukaszewicza. Warstwa tych nasypów zalega na głębokości do 2 m p.p.t. pomiędzy warstwami glin zwałowych będących gruntem rodzimym. Ze względu na zróżnicowany stan gruntów antropogenicznych, występujące w miejscu ich zalegania warunki budowlane należy uznać za niekorzystne.

W pasie terenu równoległym do ulicy R. Dmowskiego, poza ww. fragmentami terenów przy jej zbiegu z ulicą Hetmańska i z ulicą K. Potockiej, do głębokości 2 m p.p.t. zalegają osady zbudowane z piasków i żwirów wodnolodowcowych. Głębiej pod nimi zalegają gliny zwałowe. W rejonie występowania osadów wodnolodowcowych poziomów sandrowych warunki budowlane są korzystne.

Korzystne warunki budowlane panują również na pozostałym terenie obszaru opracowania ciągnącym się od przedłużenia ul. J. Łukaszewicza do ul. Kolejowej. Na terenie w całym przekroju do głębokości 4 m p.p.t. zalegają gliny zwałowe zbudowane z: glin, piasków glieniastych z domieszką pyłów i piasków.

W obszarze opracowania występowały grunty orne kompleksu pszennego dobrego lub żytniego bardzo dobrego. Urbanizacja terenu spowodowała, że powstały grunty antropogeniczne, silnie przekształcone w wyniku działalności człowieka. Grunty te posiadają odczyn alkaliczny. W obszarze opracowania występują nakładające się na siebie, obszarowe anomalie geochemiczne, przejawiające się podwyższonymi poziomami: ołowiu, miedzi, baru i cynku.

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych i zarejestrowanych złóż mineralnych.

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w granicy zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Nie występują tu cieki oraz zbiorniki wodne. Wody poziomu gruntowego zalegają na głębokości od 2 do 5 m p.p.t. Zwierciadło wód gruntowych podlega wahaniom sezonowym, a zasilanie odbywa się głównie poprzez bezpośrednią infiltrację wód opadowych. Część południowo-zachodnia obszaru przedmiotowego projektu mpzp zlokalizowana jest

w obrębie jednostki hydrogeologicznej 5aQII/Tr, gdzie głównym użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom międzyglinowy górny, zbudowany z piasków i żwirów fluwioglacjalnych. Pozostała część obszaru zlokalizowana jest w obrębie jednostki hydrogeologicznej 1cTr/I (trzeciorzędowe piętro wodonośne), w obrębie której głównym poziomem wodonośnym jest mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, zbudowany z piasków drobnoziarnistych i mułkowatych. Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego w obrębie analizowanego obszaru wynosi 100-150 m. Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). W jego granicach nie są również zlokalizowane studnie ujmująca wody podziemne.

Na całym obszarze opracowania szata roślinna została ukształtowana przez człowieka. Działki – w pierwotnym założeniu – miały służyć potrzebom dostarczenia gospodarstwom domowym żywności, dlatego też w składzie gatunkowym przeważały rośliny użytkowe. W związku ze zmianami ekonomiczno-społecznymi charakter ogrodów uległ zmianie, a wraz z nim zmieniła się również szata roślinna terenu. Najwyższe piętro roślin stanowią drzewa, które pozostały z dawnych nasadzeń. Pośród drzew przeważają drzewa owocowe. Część z tych starych drzew jest już w okresie powolnego zamierania. Wiele działek, posiada też efektowne, wiekowe solitery ozdobnych gatunków drzew. Takimi okazałymi soliterami są między innymi egzemplarze takich gatunków, jak: świerk pospolity (*Picea abies*), świerk serbski (*Picea omorica*), świerk srebrzysty (*Picea pungens f. glauca*), sosna pospolita (*Pinus sylvestris*), sosna czarna (*Pinus nigra*), drzewiaste odmiany żywotnika (*Thuja sp.*). Środkowe piętro szaty roślinnej tworzą liczne krzewy zarówno gatunków użytkowych jak i ozdobnych. Egzemplarze ozdobnych odmian krzewów często sadzone są pojedynczo na tle trawników i altanek. Reprezentowane są praktycznie przez wszystkie dostępne na rynku szkółkarskim gatunki i odmiany przystosowane do naszej strefy klimatycznej. Należy tylko dodać, że na tle obserwowanej w mieście zieleni, swoją różnorodnością pod względem gatunków i odmian wyróżniają rośliny pnące. Na obszarze ogrodów działkowych krzewy ozdobne często też są wykorzystywane do tworzenia strzyżonych i naturalnych żywopłotów. Żywopłoty takie istnieją najczęściej wzdłuż głównych dróg i alejek wytyczonych między ogródkami, i często też dzielą poszczególne działki. Spośród gatunków krzewów tworzących żywopłoty najczęściej można spotkać: ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*), porzeczkę złotą (*Ribes aureum*), bukszpan wiecznie zielony (*Buxus sempervirens*), lilak pospolity (*Syringa vulgaris*), jaśminowiec (*Philadelphus*), tawułę (*Spiraea sp.*), forsycję (*Forsythia sp.*), śliwę domową – mirabelkę (*Prunus domestica subsp. Syriaca*) itp.

Najniższe piętro szaty roślinnej na opracowywanym obszarze stanowią liczne powierzchnie trawiaste tworzące wraz z bylinami, roślinami dwuletnimi i jednorocznymi odrębne dla każdej działki kompozycje roślinne. Niewiele ogródków w swoim zagospodarowaniu zachowało użytkowe części przeznaczone do uprawy warzyw. Podobnie jak w przypadku krzewów zróżnicowanie gatunkowe i odmianowe w składzie ww. grup roślin jest znaczące i ulega często corocznym, jak też i sezonowym zmianom. Zauważyć przy tym należy, że wiele działek nie jest już użytkowanych i na nich rozprzestrzeniła się roślinność synantropijna, głównie ruderalna. Wśród roślin porastających te działki silnej ekspansji dokonuje nawłóć kanadyjska (*Solidago canadensis*). Ekspansywne są również, takie gatunki, jak: pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*) i ostrożeń polny (*Cirsium arvense*).

Na terenie działek zaobserwowano też byliny należące do gatunków, które tylko w warunkach naturalnych są objęte ochroną gatunkową oraz pojedyncze stanowiska rdestowca (*Reynoutria sp.*) uznanego za gatunek inwazyjny, który wymaga działań eliminujących oraz minimalizujących zagrożenia związane z jego rozprzestrzenianiem się na terenie Polski.

Zwierzęta występujące w obszarze opracowania należą do gatunków, które dobrze przystosowały się do życia w zurbanizowanym otoczeniu i bliskim sąsiedztwie człowieka, w warunkach odbiegających znacznie od siedlisk naturalnych. W związku ze skupieniem na małej przestrzeni bardzo różnych gatunków drzew i krzewów ozdobnych i owocowych, ogrody działkowe przyciągają duże ilości owadów i w ślad za nimi duże ilości ptaków. Wśród ptaków licznie pojawiają się gatunki zarówno żywiące się szkodnikami roślin, jak i te, które żywią się owocami. Na terenie ogrodów występują ptaki, takie jak: szpak (*Strunus vulgaris*), kos (*Turdus merula*), sroka (*Pica pica*), dzierlatka (*Galerida cristata*); często można napotkać wróble zwyczajne (*Passer domesticus*) i gołębie miejskie (*Columba livia v. Urbana*). Ze względu na wysoki stopień zagospodarowania terenu opracowania i terenów otaczających obszar opracowania ograniczone jest występowanie na tym terenie większych ssaków.

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkow Wielkopolskiego. Dominującymi masami powietrza, szczególnie w okresie letnim i jesiennym, są masy powietrza polarno-morskiego, które napływają znacznie częściej niż powietrze polarno-kontynentalne. Najrzadziej pojawiają się masy powietrza arktycznego oraz zwrotnikowego.

Na obszarze projektu planu jako potencjalne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego wymienić należy budynek mieszkalny i budynki administracyjno-socjalne.

W przypadku powierzchni objętej opracowywanym planem na długotrwałe, sezonowe kształtowanie obecnego stanu powietrza atmosferycznego będą miały wpływ zewnętrzne źródła zanieczyszczeń. Na pogorszenie jakości powietrza przede wszystkim wpływa istniejąca w otoczeniu ogrodów stara zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, której budynki ogrzewane są przez indywidualne systemy grzewcze – stanowiącą powierzchniowe źródło emisji. Na stan czystości powietrza mają również wpływ zlokalizowane poza obszarem opracowania liniowe źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jakim są ruchliwe ulice układu komunikacyjnego, w tym głównie ul. Hetmańska i ul. Kolejowa.

Obszar projektu mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu obejmuje w całości teren istniejących ogrodów działkowych. Obszar ten otaczają ulice: Hetmańska, R. Dmowskiego, K. Potockiej i Kolejowa, których niewielkie fragmenty znalazły się w granicach opracowania. Na podstawie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz przepisów wykonawczych w dziedzinie ochrony akustycznej, czyli rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* – tereny ogrodów działkowych obejmowane są ochroną akustyczną w środowisku jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Zasięgi oddziaływania hałasu komunikacyjnego, w tym wypadku głównie hałasu samochodowego, wskazują na to, że warunki akustyczne w środowisku – dla większości powierzchni terenu ogrodów działkowych spełniają wymagane standardy, a nie są korzystne jedynie w pasie terenu ogrodów o szerokości do ok. 40-50 m od granicy przy ul. Hetmańskiej, w przypadku traktowania obszaru opracowania jako teren rekreacyjno-wypoczynkowy. Dla pory nocy nie określano zasięgów oddziaływania hałasu komunikacyjnego, bo zgodnie z przeznaczeniem teren ogrodów nie jest lub nie powinien być użytkowany w tym czasie doby.

Hałas tramwajowy, związany z przejazdami tramwajów ul. Hetmańską, oddziałuje tylko nieznacznie na teren ogrodów działkowych. Jednoczesne oddziaływanie hałasu samochodowego i tramwajowego, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, z uwagi na przeszło 10 dB różnicę pomiędzy tymi rodzajami hałasu, nie wpływa na podwyższenie wartości całkowitego poziomu hałasu komunikacyjnego w analizowanym obszarze. Przejazdy tramwajów mogą być jednak słyszalne, szczególnie w porach spadku natężenia ruchu samochodowego.

Na obszar opracowania nie wpływa niekorzystnie hałas kolejowy. Ponadto, na podstawie dokumentacji aktualnej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2012* (z lat 2011-2012), nie oddziałuje na ten teren także hałas przemysłowy zewnętrzny i hałas lotniczy. Brak jest również sygnałów o uciążliwym akustycznie oddziaływaniu tzw. „pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu”, zlokalizowanych w granicach opracowania.

Obszar opracowania znajduje się w zasięgu wód JCWP Warta od Kopli do Cybiny. Zgodnie z „Klasyfikacją wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2016”, badania jakości wód JCWP Warta od Kopli do Cybiny wykazały, że jej wody w roku 2016 osiągnęły potencjał poniżej dobrego – pod względem klasyfikacji elementów fizykochemicznych i dobry stan z uwagi na klasę elementów chemicznych. Ocenę jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o ocenę ich jakości prowadzoną dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) przez Państwowy Instytut Geologiczny. Zgodnie z nowym podziałem JCWPd na 172 części, miasto Poznań zlokalizowane jest w granicach JCWPd nr 60, dla której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody JCWPd nr 60 nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu.

Obszar projektu planu „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania – Łazarz, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r. Zgodnie z posiadanymi informacjami, na obszarze projektu planu nie występują ponadto obiekty zabytkowe i dobra kultury oraz udokumentowane stanowiska archeologiczne i warstwy kulturowe, podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Trzeci rozdział prognozy dotyczy analizy problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektu planu. Na obszarze objętym projektem mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu nie występują cenne zasoby przyrodnicze, objęte powierzchniowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*. Natomiast z uwagi na zagospodarowanie analizowanego obszaru w stanie istniejącym zielenią wysoką istnieje możliwość bytowania na nim zwierząt, objętych ochroną gatunkową. W związku z powyższym, w trakcie realizacji wszelkich inwestycji, również tych stanowiących realizację ustaleń planu miejscowego, należy respektować zakazy i ograniczenia, ustanowione w przepisach odrębnych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, w tym

w ustawie *o ochronie przyrody* i rozporządzeniu *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*. Na omawianym obszarze nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów prawa, np. lasy, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, strefy ochronne ujęć wody, obszary ciche w aglomeracji.

Środowisko przyrodnicze i krajobraz analizowanego terenu zostało w całości zantropizowane oraz pozbawione powiązań środowiskowych z cennymi przyrodniczo obszarami, wchodzącymi przykładowo w skład klinowego systemu zieleni miasta Poznania. Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp, wynikających z występowania na omawianym terenie obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obszarów cennych przyrodniczo.

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu oraz ich powiązaniu z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń planu miejscowego.

Głównym celem sporządzenia mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu jest ochrona terenów ogrodów działkowych, będących jedyną w okolicy enklawą zieleni. W związku z powyższym, w projekcie mpzp utrzymano obecną strukturę funkcjonalną omawianego obszaru. Ustalono przeznaczenie jego znaczącej części (ok. 98% powierzchni analizowanego obszaru) pod ogrody działkowe (**ZD**), co pozwoli na zachowanie jego obecnego sposobu zagospodarowania i dalsze użytkowanie jako ogrody działkowe. Utrzymano drogę istniejącą, na przedłużeniu ulicy J. Łukaszewicza, przeznaczając ją na publiczny ciąg pieszo-rowerowy – **kxr** oraz utrzymano fragmenty ulic: K. Potockiej – **1KDL** i R. Dmowskiego – **2KDL**.

Na terenach **1ZD** i **2ZD** ustalono dopuszczenie lokalizacji na każdej działce w ogrodzie działkowym jednej altany działkowej albo jednego budynku gospodarczego, dopuszczono lokalizację budynków administracyjno-socjalnych (zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy) oraz dopuszczono zachowanie istniejącego budynku mieszkalnego jednorodzinnego na terenie **1ZD**, bez możliwości rozbudowy i nadbudowy. Wskazane lokalizacje budynków administracyjno-socjalnych i budynku mieszkalnego odpowiadają lokalizacji obecnie funkcjonujących budynków. Na terenach **1ZD** i **2ZD** ustalono tą samą powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 70 % powierzchni terenu oraz dopuszczono lokalizacje kondygnacji podziemnych. Dla budynków administracyjno-socjalnych sprecyzowano parametry zabudowy ustalając: powierzchnię zabudowy jednego budynku nie większą niż 150 m² oraz wysokość ww. jednokondygnacyjnego budynku nie większą niż 5 m w przypadku dachu płaskiego i nie większą niż 7 m w przypadku dachu stromego. Na terenach **ZD** dopuszczono lokalizację placów zabaw lub plenerowych urządzeń sportowo – rekreacyjnych.

W odniesieniu do zachowanej drogi – ustalono lokalizację ciągu pieszo – rowerowego **kxr** i jego przystosowanie do prowadzenia ruchu samochodowego, z zakazem lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów.

Tereny ulic K. Potockiej (**1KD-L**) i R. Dmowskiego (**2KD-L**) ustalono jako drogi klasy lokalnej. Ustalono też ich zagospodarowanie w nawiązaniu do rozwiązań układu drogowego znajdującego się poza granicami planu.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustalono:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia,
- ochronę istniejących drzew, a w przypadku ich kolizji z planowaną infrastrukturą, przesadzenie ich lub wprowadzenie nowych nasadzeń w granicach planu,
- zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych systemów grzewczych,
- na terenach **1ZD** i **2ZD** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicach terenu,
- na terenach **1KD-L**, **2KD-L** i **kxr** odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na terenach.

Dla obszaru projektu mpzp, obejmującego tereny istniejących ogrodów działkowych, nie zdefiniowano ustaleń dotyczących standardów akustycznych w środowisku (jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych), w związku z ustaleniami dla terenów zieleni przyjętymi na podstawie obowiązującego dla miasta Poznania *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*. W Studium ochroną akustyczną w środowisku nie zostały objęte

m.in. tereny ogrodów działkowych **ZD**, czyli oba projektowane tereny **1ZD** i **2ZD** ogrodów działkowych, mimo że takiej ochronie tereny te podlegają na podstawie ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz ustaleń aktualnej *Mapy akustyczna miasta Poznania 2012*.

Ponadto, w obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania* analizowany obszar znajduje się w strefie terenów o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, w kategorii terenów zieleni, oznaczony symbolem **ZD** – tereny ogrodów działkowych. Ogrody te mogą być uzupełnione terenami komunikacji i infrastruktury technicznej. Dopuszcza się także przekształcenie ich na zieleń ogólnodostępną (np.: parki, skwery) i tereny sportowo-rekreacyjne. Na obszarze tym ustala się zabudowę niską o wysokości: altan do 5 m oraz budynków administracyjno-socjalnych do 7 m. W celu ochrony terenów ogrodów działkowych, dla których przewiduje się w Studium utrzymanie dotychczasowej funkcji, postuluje się podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia pasów zieleni izolacyjnej na terenach ogrodów działkowych zlokalizowanych w pobliżu ruchliwych tras komunikacyjnych, w tym autostrady, oraz w sąsiedztwie zakładów przemysłowych.

Brak planu miejscowego dla danego terenu powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*). Sytuacja taka utrudnia kształtowanie ładu przestrzennego obszaru oraz często również skuteczną ochronę zasobów środowiska przyrodniczego. W przypadku analizowanego obszaru, z uwagi na jego strukturę własnościową (kilka z działek w granicach planu stanowi własność prywatną), potencjalna presja inwestycyjna należy do najistotniejszych procesów, mogących mieć wpływ na kierunki oraz tempo niepożądanych przekształceń środowiska przyrodniczego, jakie mogą pojawić się w przypadku zaniechania realizacji ustaleń planu miejscowego. To czy one wystąpią oraz jaki będzie ich rodzaj oraz skala będą uzależnione od zasięgu oraz intensywności planowanych inwestycji budowlanych. W przypadku podjęcia działań inwestycyjnych przekształcenia zachodzące w środowisku będą zarówno długoterminowe, jak i krótkoterminowe. Do zmian długofalowych można zaliczyć przekształcenia powierzchni ziemi, wynikające z przeprowadzenia niezbędnych niwelacji terenu, uszczelnienia jej fragmentów i wprowadzenia zabudowy, rozbudowy infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, ograniczenie powierzchni infiltracyjnych i zmniejszenie zasilania wód podziemnych, zmiana składu gatunkowego szaty roślinnej, występującej na terenie inwestycji, zmiany uwarunkowań krajobrazowych w obrębie inwestycji. Zmiany krótkoterminowe związane będą z emisjami zanieczyszczeń środowiska, generowanymi podczas prowadzenia prac budowlanych. Będzie to głównie zwiększenie natężenia hałasu, wzrost zanieczyszczenia atmosfery, w tym zwłaszcza wzrost zapylenia.

W piątej części prognozy omówione zostały podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu wspólnotowym i lokalnym. Odniesiono się do zapisów następujących dokumentów: Dyrektywy Rady z dnia 27 września 1996 r. *w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza* (96/62/WE) i „*Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020, z perspektywą do 2024 roku*”.

Rozdział szósty w całości poświęcono omówieniu potencjalnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp „W rejonie ulic Hetmańskiej, Dmowskiego, Potockiej i Kolejowej” w Poznaniu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Wskazano również ustalenia projektu mpzp, których realizacja służyć będzie ochronie środowiska przyrodniczego.

W projekcie planu ustalono zachowanie obecnej struktury funkcjonalnej oraz obecnego sposobu zagospodarowania analizowanego terenu, w związku z powyższym nie przewiduje się istotnych zmian konfiguracji poszczególnych komponentów środowiska. Realizacja ustaleń mpzp nie spowoduje znaczących negatywnych, długoterminowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, a skutki tej realizacji należy uznać za pozytywne lub neutralne dla środowiska. Za pozytywne rozwiązania należy uznać przede wszystkim ustalenie: terenów ogrodów działkowych **1ZD** i **2ZD** w granicach, w których one obecnie funkcjonują oraz dopuszczenie zagospodarowania części każdego ww. terenu, jako ogólnodostępnego terenu zieleni; nakazu zachowania wysokiego procentu powierzchni biologicznie czynnej (70%); ochrony istniejących drzew; nakazu zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia; nakazu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w granicach terenu a na terenach dróg i ciągu pieszo-rowerowego odprowadzenie tychże wód do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na terenie.

Realizacja tych ustaleń spowoduje pozytywne oddziaływania na powierzchnię ziemi, szatę roślinną, zwierzęta, utrzymanie warunków dla infiltracji wód opadowych i roztopowych. Ustalenie zachowania istniejącej zieleni wysokiej w granicy planu będzie pozytywnie wpływać na warunki mikroklimatyczne i aerosanitarne w rejonie opracowania, natomiast wraz z ustaleniami w zakresie

ochrony i kształtowania ładu przestrzennego i kształtowania przestrzeni publicznych pozytywnie wpłynie na warunki krajobrazowe analizowanego terenu.

W przypadku stworzenia ogólnodostępnych terenów zieleni, na części ogrodów w miejscach rezygnacji z indywidualnych ogródków działkowych, realizacja planu otworzy możliwości zaspokajania potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych większej liczbie ludzi, nie ograniczając się wyłącznie do użytkowników obecnych ogrodów. Nie przewiduje się natomiast istotnego wpływu realizacji ustaleń analizowanego planu na dziedzictwo kulturowe, klimat akustyczny w rejonie opracowania oraz dobra materialne.

Oddziaływań negatywnych na komponenty środowiska przyrodniczego można spodziewać się jedynie w przypadku realizacji, dopuszczonych ustaleniami planu, niewielkich obszarowo, inwestycji dotyczących: realizacji budynków administracyjno-socjalnych (w miejscu obecnej ich lokalizacji), kilku nowych altan czy też budynków gospodarczych na nielicznych obecnie nieużytkowanych działkach, realizacji kondygnacji podziemnych, możliwej przebudowy ciągu pieszo-rowerowego (**kxr**) w celu przystosowania do prowadzenia ruchu samochodowego, robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, czy też realizacji na terenach dróg nowych elementów zagospodarowania pasa drogowego. Oddziaływania te będą głównie związane z możliwością ponownego naruszenia niewielkich powierzchni gruntu, tymczasowym nasileniem uciążliwości akustycznych i zwiększoną emisją zanieczyszczeń powietrza, wynikających z prowadzenia prac budowlanych. Biorąc pod uwagę niewielką skalę tych przedsięwzięć, należy uznać, że powyższe oddziaływania również nie będą znaczące.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego. Analizy skutków realizacji ustaleń planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko mogą polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywany jest przez ustawowo zobligowane do tego instytucje. Pomiar i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach.

W części ósmej prognozy wskazano na brak konieczności wskazywania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie planu.